

SLOVENSKI

Poročevallec

Izdajatelj: Slovenski poročevallec, Založništvo: Slovenski poročevallec, Direktor: Rudi Janžura, Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak, Za tisk odgovarja Franc Povelj, Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1 in 3, telefon št. 21-522 do 21-524, Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1-11, telefon št. 21-522 do 21-528, Oglasi oddelki: Ljubljana, Titova cesta št. 7, telefon št. 21-396, za Ljubljanske naročnike 20-163, za zunanje 21-833, Poštni predaj: 28 - Tek. r. 60-KB 5 2-367 - Mesečna naročnina 300 din

V DUBROVNIKU SE JE ZACELA

Naserjev odgovor odboru petih pozitiven?

Egiptovska vlada je po dveurni seji sestavila odgovor, ki bo objavljen danes — Egipt bi bil pripravljen sodelovati na novi konferenci v okvirju OZN — Pomirljivo stališče Naserjeve vlade

KAIRO, 27. avg. (AP). Predstavnik egiptovskega veleposlanstva v Londonu je izjavil, da bo egiptovski odgovor na predlog odbora petih jutri izročil kufu tega odbora, avstralskemu ministrskemu predsedniku Menziesu. Pričakovani so namreč, da bo pripel Naserjev odgovor že danes. Govore, da je bil odgovor poslan že ponoči. Po nepotrjenih vesteh je odgovor pozitiven in vsebuje Naserjev pristavek, da se sestane s čland odbora petih.

egiptovske vlade in pripravljeno le-te, da poslušata vsa stališča in se seznanita z njimi. — Egiptovska vlada je sprejela predlog odbora petih, čeprav je bila londonska konferenca, na kateri so odbor ustanovili, namerna proti Egiptu in je pomnila tudi kršenje Ustanovne listine OZN.

razgovore z odborom petih kljub temu, da je londonska konferenca dejansko pomenila napad proti suverenosti Egipta in da je ne more imeti za mednarodno konferenco, ker ni bila v skladu z načeli ustanovne listine OZN. Če so zahodne sile začele res kazati razumevanje za egiptovsko stališče in če bodo opustile svojo politiko »zvenketanja z orožjem«, potem bo pozdravljen ves svet, piše »Al Akbar«. Če pa bo Zahod nadaljeval s svojo politiko sile, Egiptu ne preostane drugega kot brantiti se, zaključuje list in izraža upanje, da se bo odbor petih pripravil razgovarjati tudi o egiptovskih predlogih.

Sef političnega kabineta Ali Sabri je večer informiral Naserja o poteku londonske konference. Pozneje je egiptovska vlada dve uri in pol razpravljala o tem, kakšen bo odgovor odboru petih. Odbor je ustanovila skupina 17 udeležencev londonskega sestanka, naloga odbora pa je, seznaniti egiptovsko vlado z Duileosvim načrtom o Suez. Načrt je na londonski konferenci podprlo 17 držav.

Kairski politični krogi vidijo v sklepu egiptovske vlade, da sprejme na razgovor odbor petih, odraz miroljubne politike

Tudi diplomatski predstavniki v Kairu menijo, da bi bil Egipt pripravljen sodelovati na konferenci OZN, na kateri bi razpravljali o vseh vodnih poteh, ki imajo mednarodni pomen, če bi Zahod sprejel egiptovski predlog o sklicanju širše konference za revizijo carigradske konvencije.

SUESKI TELEGRAMI

KAIRO — Sudanski politični in vojski voditelj Abdel Rahman el Mahdi je izrazil danes popolno podporo Egiptu, kar zadeva sueski problem.

ISTAMBUL — Generalni sekretar turškega zunanjega ministrstva Nuri Birci je izjavil, da se je zmanjšala napetost v svetu, od katere je prišlo po nacionalizaciji Sueskega kanala. »Narodi v Londonu so priznali potrebo, da se mednarodni spor rešujejo brez uporabe sile«, je dejal Birci, ki je bil šef surske delegacije na londonski konferenci.

KAIRO — Egiptovska vlada je sinoči odobredala gostoljubnost dopisniku »Toronto Star« (Canada), »Daily Mirror« (Britanija) in »Evening Standard« (ZDA). Pred tem so izgnali iz Egipta dopisnika »Daily Express« in »News Chronicle« (London).

WASHINGTON — Delegat Arabske lige pri OZN dr. Faleh Sajed je izjavil, da so ZDA potepale svoje lastne principe s tem, ker so se pridružile londonski konferenci.

KAIRO — Egiptovski zunanji minister Mahmud Fawzi je danes popoldne sprejel veleposlanike vseh arabskih držav. Izročil jim je kopije egiptovskega odgovora na predloge odbora petih.

KAIRO — Egiptovski minister za industrijo sedel se je danes razgovarjal s svetnikom sovjetske ambasade Nikolajem Govevri-ja eta o vnovu industrijskih strojev.

Petrolej v Iranu

Teheran, 27. avg. (Reuter). — Predstavnik mednarodnega konzorcija za nafto v Perziji je izjavil, da obstajajo možnosti za nova odkritja močnih naftnih vrelcev.

Iz nekoga novega izvira v Kumu, 75 milj južno od Teherana je brizgnila nafta v višino 60 metrov in poplavlila vso okolico.

»TEŽAK UDAREC NEMŠKIM KORISTIM«

BERLIN, 27. avg. (ADN). — CK enotne socialistične stranke (SED, Vzhodna Nemčija) je objavila deklaracijo, ki pravi, »da je zahodnonemška vlada dal težak udarec nacionalnim interesom nemškega naroda, miru in vzajemnega razumevanja s tem, da je sprejela zakon o splošni vojaški obveznosti in prepovedala KP Zahodne Nemčije«. Sporočilo dodaja, da je zahodnonemška vlada »boji misli na miroljubno tekmovanje med obema nemškima državama, in zagotavlja, »da se bo nemški narod vedno boril proti prepovedi zahodnonemške KP

Makarios »vodja teroristov«

»Senzacionalna odkritja« ministra za kolonije Lennox-Boyd — Protinapad na javno mnenje, ki zahteva vrnitev Makariosa iz izgnanstva — Bevan: »Nova kampanja je največja blaznost...«

LONDON, 27. avg. (Reuter). Obtožbe, ki jih je sinoči britanska vlada izrazila proti nadškofu Makariosu, voditelju gibanja za priključitev Cipra h Grčiji, vnašajo nov element v ciprski problem. Diplomatski opazovalci poudarjajo, da »senzacionalna odkritja« britanskega ministra za kolonije Lennox-Boyda ne spreminjajo politične bistva ciprskega spora, pa tudi ne položaja na tem nemirnem otoku.

Lennox-Boyd je sinoči skliceval tiskovno konferenco, da bi »dokazal«, da je nadškof Makarios resnični voditelj ciprskih teroristov. V podkrepitev svojih trditve je predložil več pred kratkim zaplenjenih dokumentov, med katerimi so bile tudi deli dnevnika voditelja ciprskega gibanja odpora polkovnika Digenisa. V teh dokumentih je baje večkrat omenjeno ime M. kariosa. Po trditvah Lennox-Boyda je pregnani nadškof Makarios dal denar za tihotapljenje orožja iz Grčije na Cipru. Digenis pa ga je — vedno po Boydovih trditvah — vprašal za svet glede datu a, kdaj naj se začne »teroristična kampanja«.

proti zakonu o uvedbi vojaške službe v zahodni Nemčiji. CK enotne socialistične stranke Vzhodne Nemčije smatra, da je v sedanjem položaju »potrebna enotna akcija vseh delavskih organizacij v Nemčiji«, in poziva zahodnonemške socialne demokratke na skupno akcijo z enotno socialistično stranko.

CK enotne socialistične stranke na koncu opozarja, da je socialno-demokratska stranka sedaj v Zahodni Nemčiji edina legalna delavska stranka v federalni republiki in da so zato, rej njene odgovornosti toliko večje.

neposrednim vodstvom Makariosa. Minister za kolonije Lennox-Boyd je izjavil, da je popolnoma prepričan v avtentičnost dokumentov in dodal, da bodo zaradi tega pazljivo preučili osebni položaj Makariosa, kakor tudi vprašanje, ali je on po teh najnovejših odkritjih še tista osebnost, s katero bi bilo mogoče nadaljevati razgovore. »Vsi ti dokumenti bodo nujno vplivali na stališče do Makariosa«, je dejal Lennox in pripomnil, da jih bodo v kratkem objavili.

Grški krogi na Cipru menijo, da poročila sfera z dokumenti britanski protinapad na mednarodno javno mnenje, ki se je izrazilo za povratek Makariosa iz pregnanstva. Isti krogi mislijo, da so dokumenti, objavljeni v Londonu, pritisk na Makariosa, da bi javno dezavuiral ciprsko gibanje, kar je po rnanju britanske vlade prvi

napoved za terek: Sprva precej običajno vreme, od časa do časa nekaj padavin, predvsem v zahodni Sloveniji, nato izboljšanje z manjšo oblačnostjo. Temperatura pade med 10 in 15, v Trzinu 18, čez dan do 25 stopinj Celzija.

Stanje 27. avgusta: Atlantske frontalne meste so zajele Zahodne Alpe, vendar zaradi močnega jugozahodnega strujanja na svoji peti proti vzhodu slabe.

VREME

Napoved za terek: Sprva precej običajno vreme, od časa do časa nekaj padavin, predvsem v zahodni Sloveniji, nato izboljšanje z manjšo oblačnostjo. Temperatura pade med 10 in 15, v Trzinu 18, čez dan do 25 stopinj Celzija.

konferenca za mednarodno pravo

Pozdravno pismo predsednika republike Tita — Za novega predsednika Svetovnega združenja za mednarodno pravo je bil soglasno izvoljen dr. Milan Bartoš

Dubrovnik, 27. avg. V Dubrovniku se je dopoldne slavnostno začela 47. konferenca Svetovnega združenja za mednarodno pravo. Razen udeležencev konference iz 38 evropskih in izvenevropskih držav so otvoritvi prisostvovali sekretar zveznega izvršnega sveta Veljko Zeković, podpredsednik Sabora Hrvatske Nikola Sekulić, predsednik dubrovnike mestne občine Ivan Šuljak in drugi.

Zatem je predlagal, naj se na prihodnji konferenci Svetovnega združenja za mednarodno pravo obravnava problem suverenosti, omejitve suverenosti in problem nacionaliziranja. V načinu, kakor obravnavajo suesko vprašanje, namreč v sklicanju konference, ne da bi uporabili silo, vidi g. Hodson enega izmed ohrabrujočih znakov, ki potrjujejo moč mednarodnega prava. Na koncu je opozoril na temeljito analizo, ki jo je podal predsednik jugoslovanske veje svetovnega združenja za mednarodno pravo dr. Milan Bartoš v svojem referatu o pravnih okoliščinah aktivne in miroljubne koeksistence med državami.

lovanju in medsebojnem spoštovanju. Spoštovanje mednarodnega prava po vseh narodih, velikih in majhnih, mora bistveno prispevati k vzpostavitvi zaupanja med narodi in na ta način olajšati uveljavljanje pravih odločitev tudi na političnem in gospodarskem področju mednarodnega življenja.

Ko želimo prijetno bivanje v naši državi vsem zastopnikom iz inozemstva, sporočam udeležencem vaše konference svoje najboljše želje za uspešno delo in plodne rezultate.

V Kairu optimisti

Od stalnega dopisnika »Politike« in »Slovenskega poročevalca«

Kairo, 27. avg. (Radiogram). Kairo je odgovoril odboru petih v manj kot 48 urah: nobenega razgovora na podlagi določenih načrtov. Čeprav tukaj niso objavili Naserjevega odgovora Menziesu, ki so ga sprejeli na večerajnji seji vlade, vendar smatrajo, da bo ta odgovor prišel do skorajšnjih razgovorov v Egiptu. Prihod odbora petih pričakujejo v štirih ali petih dneh. Egiptovska vlada je pripravljena poslušati Menziesa, toda pod pogojem, da moben načrt ne bo podlaga razgovorov in pod pogojem, da nihte ne bo preveč »kadeših« obveznosti. Načrt 17 držav je za Egipt nesprejemljiv, toda za razgovore se odpirajo vrata. Naserjevo nedavno izjavo o debati preko ZN spremljujejo z željo, da bi na mirnem način našli rešitev z udeležbo vseh zainteresiranih držav. Egiptovska vlada se sedaj ne namerava pritožiti Varnost-

nemu svetu zaradi demonstracij britanske flote v bližini egiptovskih voda pri Aleksandriji. Egipčani z optimizmom pričakujejo razvoj kairskih razgovorov. Naj bodo ti razgovori še tako dolgi, oni bodo ostali nemomajni v svoji obliabi pred vsakim eventualnim napadom. Življenje v Kairu ne kaže nobenih znakov vznemirjenja. Vse teče normalno. Vojaške demonstracije v Mediteranu niso povzročile niti omahovanja, niti strahu v egipčanski javnosti. Nasprotno, Egipčani kažejo pripravljenost sodelovati v obrambi svojih pravic do upravljanja sueske družbe in plovbe po Suez.

Delegacije in obiski

Zagreb. — Vrhovni poveljnik burmanskih oboroženih sil general Ne Vin je sinoči prisel iz Opacije v Zagreb. Danes popoldne je obiskal poveljstvo zagrebške vojne oblasti, izvršni svet, sabor ljudske republike Hrvatske in tovarno »Rade Končar«. Njemu na čast bo nočjo v domu JLA prirejena svečana večerja.

General Ne Vin bo zapustil našo državo, kjer se je mudil na uradnem obisku kot gost JLA, jutri. (Nadaljevanje na 2. strani)

B. Dikiš

Mednarodna plovba

NEW YORK, 27. avg. (Tanjug). Komisija za mednarodno pravo pri Združenih narodih je predlagala sklicanje mednarodne konference, na kateri bi razpravljali o problemih mednarodne plovbe. Čeprav ta predlog ni direktno v zvezi s Suezom, je večina opazovalcev v OZN mnenja, da je prav sueska kriza pokazala potrebo po sklicanju take konference.

Nato je dr. Bartoš prebral bizojavko, ki jo je predsednik republike TIPO poslal konferenci in ki se glasi:

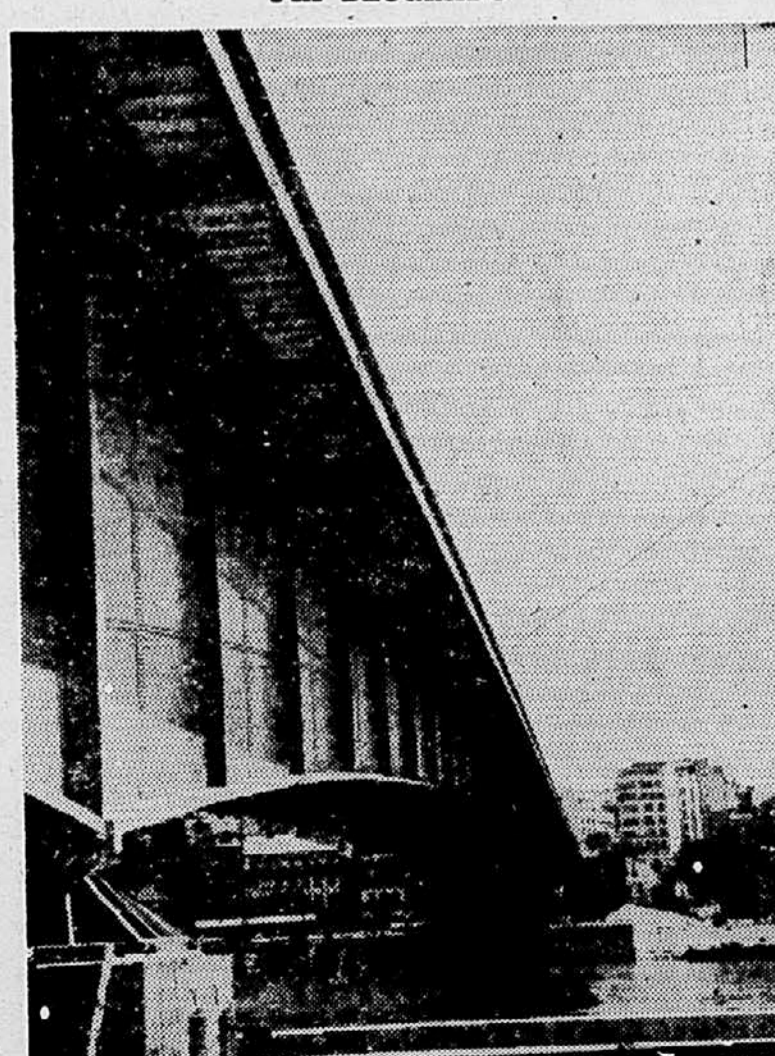
»Kljub želji, da bi osebno prisostvoval slavnosti otvoritvi 47. konference Svetovnega združenja za mednarodno pravo, na kateri sodelujejo v tako pomembnem številu zastopniki znanosti mednarodnega prava, obžalujem, ker mi to ni mogoče. Ko se obracam do vas po tej poti, bi hotel poudariti veliko zadovoljstvo, ker morem pozdraviti vaše konferenco in njene udeležence — znanstvenike in pravnike, ki prispevajo s svojim delom k nadaljnjemu napredku mednarodnega prava

VPRASANJE SUESKIH PILOTOV Pritisk na vlade?

Kairo, 27. avg. (AP) Novinarska agencija Srednjega vzhoda poroča, da ima egiptovsko zunanje ministrtvo dokaze, da izvajata Britanija in Francija pritisk na druge zahodnoncvropske vlade, da bi preprečile svojim državljanom vstop službo pri egiptovski upravi nacionalizirane sueske družbe. Agencija brdi, da je prišlo do diplomatskega pritiska v Rimu, ko so se nekateri italijanski piloti pri-

javili, da sprejmejo službo v novi egiptovski družbi. Upravni odbor bivše družbe sueskega prekopa je danes dve uri razpravljalo o položaju neegiptovskih uslužbencev družbe. Predstavnik družbe je izjavil, da večina neegiptovskih uslužbencev želi zapustiti Egipt. Po njegovih izjavah je okrog 50 pilotov, ki so bili ob nacionalizaciji Sueskega prekopa na dopustu izven Egipta, odbilo, da se vrnejo v Egipt.

PRED DOGRADITVJO SAVSKEGA MOSTU PRI BEOGRADU

Beograd, 27. avg. Delo na Savskem mostu se bliža koncu in bodo čez kak dan most izročili prometu. Te dni so napravili prvo asfaltno ploščo in preizkušali njeno trdnost. Čez most so peljali tanki najtežjega kalibra, najbolj precizne naprave za merjenje trdnosti pa so pokazale, da je most preizkušeno dober preстал. Sedaj pripravljajo drugo asfaltno podlogo. Tudi pleskanje mostu je pri kraju. Pospešeno urejajo dohode k mostu. Poleg mostu končujejo z beograjske strani podvozno pot, da bi preprečili vsako kržanje vozil na mostu in morebitno

prometno nesrečo. Novi savski most so gradili v sodelovanju domačih in nemških tvrdk in je dvakrat lažji kakor prejšnji savski most, ki so ga l. 1941 razstrelili. To je samo eden izmed mnogih mostov, ki jih bodo v naslednjih letih zgradili čez Savo in ki bodo vezali Beograd z Novim Beogradom in Zemunom. Ko bodo savski most izročili v promet, bodo boljše zveze med vzhodnim in zahodnim delom naše države. Dosedanja počasna most čez Savo je popolnoma izrabljen in je bil radnje čase resna ovira normalnemu prometu.

Dokumenti se vračajo

MOSKVA, 27. avg. (Tanjug). Danes so v sovjetskem zunanjem ministrtvu podpisali akt o predaji jugoslovanskega dokumentacijskega materiala Jugoslaviji. Dokumentacijski material so Nemci ob okupaciji Jugoslavije odpeljali v Nemčijo, kjer je padel v roke sovjetskim četam kot vojaški plen. Material, ki bo vrujen Jugoslaviji, obsega dokumente bivših jugoslovanskih predstavništvev v nekaterih evropskih državah in material različnih jugoslovanskih društev in združenj.

Gospodarska pogajanja o Posarju

Bonn, 27. avg. (AP) V zahodnonemškem zunanjem ministrtvu so se začeli francosko-zahodnonemski razgovori za rešitev gospodarskih problemov Posarja. Državniki obeh držav bodo razpravljali o položaju posarskih državljanov, ki žive v Franciji in Francozov, ki žive v Posarju, dalje o kolonini premoaga, ki ga bo Francija dobila iz rudnika Warndt, dalje o francosko-posarskih gospodarskih odnosih in o načrtih za prekop Moselle, ki bi povezal Francozje z zahodnonemškimi industrijskimi področji.

Inflacija

Washington, 27. avg. (AP) Svalno zviševanje cen spravila v zaskrbenost ameriške gospodarske kroge. Uradni podatki kažejo, da je indeks življenjskih stroškov dosegel rekordno višino, namreč 17% več kot leta 1949. Grožnja inflacije — piše New York Times — se znova kot mrčasi na sceni vlačijo po gospodarskem svodu ZDA. Čeprav ni razlogov za bojazen, bi utegnile biti posledice zelo resne.

Mirno sožitje držav

Iz referata dr. Milana Bartoča na 47. konferenci Svetovnega združenja za mednarodno pravo

DUBROVNIK, 27. avg. Na popoldanskem sestanku 47. konference Svetovnega združenja za mednarodno pravo je prof. dr. Milan Bartoč podal referat o »pravem aspektu aktivne in miroljubne koeksistence med državami«.

Ko je poudaril, da pomeni izraz koeksistence pojav, ki se kaže ob visoki stopnji razvoja mednarodnega prava, je dejal, da izvira ta pojav iz dolžnosti vsake države spoštovati prizadevanje drugih držav, katerih ureditev ali struktura sta nasprotni bodisi njenim bistvenim konceptom bodisi njeni ideologiji. Pojem koeksistence zahteva neizogibno, da sprejmejo države, ki niso identične po svoji notranjepolitični ureditvi in svojih osnovnih političnih konceptih, načelo spoštovanja medsebojnih obveznosti in vzajemne integriranosti.

Neto je dr. Bartoč obrazložil zgodovinski razvoj načela koeksistence v mednarodnih odnosih, o kateri je dejal, da se je v teku časa razvila iz navadne koeksistence med državami iste strukture in ideologije v miroljubno in aktivno koeksistenco držav z različnimi družbenimi in političnimi ureditvami. To je s postopnim prodiranjem načela koeksistence v Evropi: se je razvijala tudi obkoloniziranih ozemljih, ki so nasprotna koeksistenci kot pravemu pojmu v mednarodni skupnosti.

Deklaro se je načela koeksistence uporabljala v odnosih med evropskimi državami, so jih za vestno in odkrito zavrgli, ki je bilo za izvenevropska ozemlja in države. Načela koeksistence so prestala pravo krizo v času francoske revolucije, ša večji pretres pa so utrpeli v času velike Oktobrske revolucije. V dobi, ko ne razpravljajo več o pravici, nemojo, da si sami izbirajo politično obliko svoje vlade, ko se državam odreda pravica vmešavati se v notranje zadeve drugih držav, se je pojavila nova teorija intervencije, intervencija za »obrambo osnovnih svobod in pravic«.

Zatem se je dr. Bartoč bavil s koeksistenco med obema svetovnima vojnama in dejal, da je bivše Društvo narodov v načelu priznavalo svojim članom pravico do koeksistence, ki pa je bila samo na videz miroljubna. Vojna ni bila postavljena izven zakona, kar je bilo bistvena nevarnost za načelo koeksistence same. Razen tega so neuničljivost bivšega Društva narodov, neenakopravnost njegovih članic in neizvajanje koeksistence na podlagi načela suverenosti in enakosti držav - članic mednarodne skupnosti resno ogrozila načelo koeksistence. Ako se k temu doda nesposobnost in slabost mednarodne organizacije, ne pomeni njeno prizadevanje niti krepitve načela koeksistence niti možnosti

jamčiti vsem svojim članom miroljubno sožitje in zato tudi ne možnost za splošno jamstvo sožitja na svetu. Zato se ta koeksistence, v kolikor je obstajala, ne more imenovati miroljubna, še manj pa aktivna. Aktivna koeksistence pomeni namreč pravico držav članic mednarodne skupnosti, da vplivajo na njeno ureditev, njeno strukturo, izpolnjevanje kakor tudi varnost njenega pravega reda. Zato je bila v tej domni pravica do koeksistence tudi omejena na določeni ozki krog držav, medtem ko države, podrajne kolonizaciji, niso uživale te pravice.

Dr. Bartoč se je zatem bavil z nekaterimi načeli Ustanovne listine OZN, kakor so n. pr. načelo enakopravnosti držav, načelo varnosti za lastni obstoj ter načelo suverene enakosti držav, o katerih je dejal, da sama po sebi ne bi mogla zagotoviti miroljubne koeksistence, ako novi mednarodni pravni red ne bi priznal narodom pravice do samoodlobe in do izbire lastne politične in družbene ureditve.

Koeksistence med državami ni samo posledica vpliva zgodovinskih okoliščin, temveč pomenu tudi pravno jamstvo, da velja mednarodni red brez vsake diskriminacije za vse države in vsako državo posebej. Z drugimi besedami, mednarodni pravni red vsiljuje vsaki državi obveznost priznavati in spoštovati obstoj drugih držav. Noha, da država nima več pravice vplivati na notranji red drugih držav niti razglašati teh držav kot nevarne za mednarodni mir.

Generalni sekretar socialistične mladine Belgije v Sloveniji

Včeraj je na polju svojo domovino prisel v Ljubljano generalni sekretar socialistične mladine Belgije. Na tridnevnem obisku v Sloveniji si bo ogledal več tovarn, državnih kmetijsko posestev, spomenike iz NOP, stanovanja v naših delavskih kolonijah, razen tega pa se bo tudi seznanil s problemi delavskega upravljanja in delom Ljudske mladine Slovenije. Ugoden gost je vme pred prihodom v Slovenijo uređanje na mednarodnem mladinskem seminarju v Zadru in več razgovorov s sindikalnimi funkcionarji na Reki.

Kupite knjige Založbe SLOVENSKE POROČEVALEC.

SESTANEK NAŠIH IZVOZNIKOV S TRGOVINSKO MISLJO ZDA

Ljubljana, 27. avgusta. V okviru programa bivanja posebne trgovinske misije ZDA, ki se sedaj mudi v Ljubljani, je bil danes dopoldne v prostorih Trgovinske zbornice LRS sestanek predstavnikov naših proizvajalnih in izvoznih podjetij z omenjeno komisijo. Sestanek je bil informativnega značaja. Naloga misije, kot je rekel njen vodja, g. Bučar, je ugotavljanje možnosti za razširitev izvoznih poslovanj, kaj se pri nas proizvaja in pa katere probleme, ki ovirajo trgovinsko izmenjavo, bi bilo potrebno rešiti. Rečeno je bilo, da obstaja precej možnosti za izvoz kovinskih in lesnih proizvodov, izdelkov domače in umetne obrti ter vina. Glede na to, da v ostalih državah Evrope ni dobili kvalitetnega vina, ki ga lanska proizvodnja ni dala, so za pro-

dajo našega vina v ZDA lepe možnosti. Ameriški trg zahteva proizvode predpisane standarde in ustrezne kvalitete.

Od svoje strani so izvozniki povedali s kakšnimi problemi se srečujejo pri izvozu. Ti problemi se tičejo raznih zahtev uvoznikov in nekaterih predpisov za uvoženo blago od nas, propagande in posredovalcev našega blaga v tujini. Naši izvozniki so dobili precej informacij o načinu poslovanja z ameriški uvozniki, kako je možno organizirati boljše poslovne zveze, brez stroškov okrepiti propagando in seznaniti kupce blaga s tem, kaj pri nas želimo izvažati ipd.

Po končanem sestanku je sprejel misijo predsednik OLO Ljubljana tov. dr. Marijan Dermastha. Z-ek.

Konferenca za mednarodno pravo

(Nadaljevanje s 1. strani)
»Zelo dobro vemo«, je dejal Veljko Zekovič, »da se more mednarodno pravo kot temelj enakopravnih odnosov med državami in narodi razvijati samo, ako se ustvarijo pravilni politični pogoji, ako zavzrejo višje in vodilni ljudje vseh narodov misel o sili kot podlaga za odnose med narodi in ako sprejmejo metodo reševanja odprtih vprašanj z miroljubnimi sredstvi.«
Ko je omenil zatem glavne teme te konference, je Veljko Zekovič dejal, da je v današnjem svetu različnih družbeno-ekonomskih in političnih sistemov upravičena težnja udeležencev konference po iskanju oblik mednarodnega prava, ki bodo podlaga in ki bodo omogočile miroljubno sožitje narodov.
Nadalje je poudaril, da more razprava o reviziji ustanovne listine Organizacije združenih narodov prispevati ne glede na praktično-politični trenutek, ali more za danes priti do dejanske ocenitve kot pogoj za dobro ljudje. Zamislj o mednarodnem sodelovanju so danes postale gibljiva sila težnja velike večine narodov, pripravljenih spre-

jeti načela in predpise mednarodnih odnosov, ki morejo prispevati k medsebojnemu miroljubnemu sodelovanju ter napredku vseh narodov in vseh ljudi.
Udeležence konference je pozdravil v imenu občinskega ljudskega odbora v Dubrovniku predsednik Ivica Suljak, v imenu krajevnega organizacijskega odbora pa dr. Ante Babič.
V imenu OZN in njenih posebnih agencij je pozdravil udeležence konference g. Oscar Schachter, zastopnik generalnega sekretarja OZN Daga Hammarskjöld.

Končno se je v imenu prisotnih udeležencev zahvalil podpredsednik združenja g. Boog za gostoljubnost in izrazil zadovoljstvo, ker se je konference sestala v Dubrovniku.
Dosedanji predsednik g. Hodson je zatem prebral brzojavko v kateri se udeleženci konference zahvaljujejo za pozdrave, ki jim jih je poslal predsednik republike Tito.
S tem je bil končan slavnostni del konference, ki se je nadaljeval popoldne.

Meddržavni pravni odnosi, se morejo razumeti v dvojnem smislu. Odstoj je tudi vprašanje, ali sta dva tipa koeksistence - pasivni in aktivni. V ojem smislu te besede so države dolžne, da se v svojih mednarodnih odnosih vzdržujejo zankanja pravic drugih držav, da ne uporabljajo sile niti da groze z uporabo sile zaradi ureditve svojih medsebojnih razmer. Ako bi se mednarodni pravni red vzdržal vsega, kar je prepovedano, bi mogli dobiti miroljubno in pasivno koeksistenco. Med tem pa so države dolžne, da so aktivne, da v okviru OZN sodelujejo na vseh področjih in da prispevajo k zboljšanju tako družbe v celoti, kakor tudi vsake posamezne države. Zato je naš ideal Ustanovna listina OZN - aktivna in miroljubna koeksistence. Aktivna je zato, ker je vsaka država dolžna razvijati svojo delavnost v okviru mednarodne skupnosti ob jamstvu, da ne bo predmet agresije, da njena delavnost ne bo ovirana in da proti njej ne bodo uporabljali sredstev, ki kršijo mir in ki njo samo ožjo. Sklen bil s pravnega stališča, da za hleva aktivna in miroljubna koeksistence mednarodna organizacija višje stopnje in da se more popolnoma uresničiti samo v okvirih take organizacije, ki preprečuje uporabo sile ali grožnje z uporabo sile, ki pa to izvaja ne samo s prepovedjo pravne prirode, temveč tudi z lastno organizacijo, sposobno zaščititi države pred morebitno agresijo in jim jamčiti, da se ne bodo znašle v položaju, v katerem bi bila mir in njihova integralnost ogrožena.

Da bi mogla taka koeksistence obstajati, je potrebno s pravnega stališča vzpostaviti tri skupne norme. Na prvem mestu so norme, ki omogočajo miroljubno koeksistenco med državami, kakor so pravica narodov do samoodlobe, pravica držav do enakopravnosti, suverenosti, suverena enakost, teritorialna integralnost in politična neodvisnost ob načelu ne vmešavanja bodisi posameznih držav bodisi mednarodne skupnosti v notranje zadeve drugih držav. Druga skupina načel obsega norme, potrebne za izvajanje miroljubne koeksistence, ki tudi jamči, da države ne bodo ovirane v svojem poslovanju, namreč bodo mogle svobodno razvijati svojo delavnost. Tretja skupina norm, potrebnih za aktivno in miroljubno koeksistenco, obsega določbe ustanovne listine OZN, ki omogočajo državam sodelovanje pri urejanju mednarodnih problemov v interese nadaljnje razvoja človeštva in zboljšanja mednarodne organizacije.

Ako bomo razvijali te tri skupne norme, ne bo mogoče govoriti o aktivni in miroljubni koeksistenci kot osamljenem instrumentu pravne zgradbe mednarodne skupnosti. Recimo rajši, da predstavljajo miroljubna in aktivna koeksistence status držav, stopnjo pravnega položaja države v določeni fazi razvoja mednarodnega prava, ne pa posebne pravne institucije. Koeksistence koeksistence je relativno mladega datuma in je v bistvu odvisna od prepovedi pravice do bojevanja. Aktivna koeksistence je povsem nova ustanova in je odvisna od demokracizma v mednarodnih odnosih, od načela enakopravnosti, suverene enakosti držav in njihove pravice sodelovanja pri vodstvu mednarodne organizacije. Ne more biti aktivne in miroljubne koeksistence, ako se ne spoštujejo varovanje miru in načela ustanovne listine OZN.

Vsako nespoštovanje glavnih predpisov ogroža koeksistenco, ki preneha biti miroljubna, ako se dela proti ustanovni listini OZN in ako se velike sile, namreč da bi se postopno razoroževale, pretirano obožujejo. Koeksistence preneha biti aktivna za celo vrsto držav, ako velike sile prevzamejo izključno nase reševanje mednarodnih problemov. Koeksistence preneha biti pravilo in izgovila univerzalni značaj, ako je svet razdeljen na bloke in se mednarodno sodelovanje omeja na države v posameznih blokih.

Ko je poudaril, da se aktivna in miroljubna koeksistence ne more ločiti od spoštovanja sodobnega mednarodnega prava, je dr. Bartoč dejal, da pomeni poziv, ki sta ga predsednik republike Tito in indijski premir Nehru naslovila na vse države in vse bloke, od katerih sta zahtevala, naj opuste pretirano oboževanje, opredeljevanje v določene bloke in preidejo na pot mednarodnega sodelovanja, prispevek za zaščito in spoštovanje smotrov in načel Organizacije združenih narodov kakor tudi potrdilo, da so države, ki jim je namenjen ta poziv, zveste tem načelom in da jih v sedanjih fazi mednarodnega prava smatrajo zadoščne za ohranitev miru, mednarodne varnosti in razvoj mednarodnega sodelovanja.

Ob koncu je dr. Bartoč dejal, da pravo in pravnik ne morejo sami zagotoviti miru brez sodelovanja javnega mnenja in odgovornih političnih činitelev, da pa ne smejo ostati pasivni srihova tepla miru, ker je njihova dolžnost braniti mir in mednarodno sodelovanje, ki se moreta edinele uresničiti z aktivno in miroljubno koeksistenco držav.

OZN in ako se velike sile, namreč da bi se postopno razoroževale, pretirano obožujejo. Koeksistence preneha biti aktivna za celo vrsto držav, ako velike sile prevzamejo izključno nase reševanje mednarodnih problemov. Koeksistence preneha biti pravilo in izgovila univerzalni značaj, ako je svet razdeljen na bloke in se mednarodno sodelovanje omeja na države v posameznih blokih.

Ko je poudaril, da se aktivna in miroljubna koeksistence ne more ločiti od spoštovanja sodobnega mednarodnega prava, je dr. Bartoč dejal, da pomeni poziv, ki sta ga predsednik republike Tito in indijski premir Nehru naslovila na vse države in vse bloke, od katerih sta zahtevala, naj opuste pretirano oboževanje, opredeljevanje v določene bloke in preidejo na pot mednarodnega sodelovanja, prispevek za zaščito in spoštovanje smotrov in načel Organizacije združenih narodov kakor tudi potrdilo, da so države, ki jim je namenjen ta poziv, zveste tem načelom in da jih v sedanjih fazi mednarodnega prava smatrajo zadoščne za ohranitev miru, mednarodne varnosti in razvoj mednarodnega sodelovanja.

Ob koncu je dr. Bartoč dejal, da pravo in pravnik ne morejo sami zagotoviti miru brez sodelovanja javnega mnenja in odgovornih političnih činitelev, da pa ne smejo ostati pasivni srihova tepla miru, ker je njihova dolžnost braniti mir in mednarodno sodelovanje, ki se moreta edinele uresničiti z aktivno in miroljubno koeksistenco držav.

VČERAJ IN DANES

Naš zastopnik na otvoritvi sejma v Plovidvu

Zagreb, 27. avg. Otvoritvi sejma v Plovidvu, ki bo 2. septembra, bo prisostvoval predsednik Zvezne zunanjeevropske zbornice Rudi Kolak, bolgarski minister za zunanjo trgovino Zvirko Zvekov pa bo obiskal zagrebške velesojem. (Jugopres)

Trgovinski razgovori z Indonezijo

Beograd, 27. avg. Septembra se bodo začeli v Beogradu jugoslovansko - indonezijski razgovori o sklenitvi novega trgovinskega sporazuma in o gospodarskem sodelovanju. Dosedanji trgovinski in plačilni sporazum, podpisan 11. junija 1953 v Djakarju, je prenehal veljati, ker ga je nedavno odpovedala indonezijska vlada. Hkrati je bil dosežen sporazum, da ostanejo določbe tega sporazuma v veljavi do sklenitve novega dogovora. Obnem so bili določeni tudi blagovni seznanji in skupni vrednosti 14,5 milijonov dolarjev v obeh smereh. S plačilnim sporazumom je bil določen manipulativni kredit v vrednosti 700.000 dolarjev. Indonezija je bila vse do lani najvažnejši jugoslovanski partner na Daljnem vzhodu. Jugoslovanski izvoz v to državo je znašal lani okoli pol milijona dolarjev, uvoz pa nekaj več kot 800.000 dolarjev. (Jugopres)

Ustanovitev Zveze združenih hranilnic Srbije

Beograd, 27. avg. V Beogradu je bila danes ustanovna skupščina Zveze združenih hranilnic Srbije, ki bo obsegala 30 deselj ustanovljenih okr. združenj hranilnic. Sedaj delajo za ustanovitev še sedmih združenih hranilnic, medtem ko v nekaterih okrajih ni pogojev zanje.

Delegacija poljske združene delavske partije v Beogradu

Beograd, 27. avg. Delegacija poljske združene delavske partije je imela danes razgovore z zastopniki Zveze komunistov Jugoslavije o gospodarskih problemih. Pri teh razgovorih so na jugoslovanski strani sodelovali Sve-

NAČRT ZAKONA O TRŽNI INŠPEKCIJI

Potrebna je večja samostojnost in neodvisnost tržnih nadzorov

V zveznem sekretariatu za blagovni promet pripravljajo prednacrt zakona o tržni inšpekciji. Ta prednacrt sprejema nekatere določbe sedanjega zakona, prinaša pa tudi novosti, ki bolj točno določajo vlogo tržnih inšpekcij in inšpektorjev. Po tem prednacrtu bi imeli tržne inšpekcije kot glavno nalogo nadzirati izvrševanje zakonov in drugih predpisov, ki se tičejo blagovnega prometa in opravljanja uslug. Obnem tolači tudi pojem uslug, ki jih opravljajo trgovinska, gostinska in obrtna podjetja, delavnice in organizacije. Tržna inšpekcija je pooblašena tudi za nadzorstvo nad drugimi uslugami, ki jih opravljajo kot gospodarsko delavnost. Kar se tiče izvrševanja sedanjih predpisov na pod-

ročju blagovnega prometa in uslug, ima tržna inšpekcija pravico do nadzorstva nad vsemi gospodarskimi organizacijami ne glede na njihovo glavno gospodarsko delavnost, kakor tudi nad drugimi organizacijami, ustanovljenimi in fizičnimi osebami. Prednacrt izključuje pristojnost tržne inšpekcije za nadzorstvo nad komunalnimi uslugami in delavnostmi na področju prometa in zvez. Tržna inšpekcija tudi ni pristojna za nadzorstvo nad izvrševanjem predpisov na področju blagovnega prometa in uslug. Predvidevalo, da bodo ustanovljeni posebni organi pri sekretariatu za narodno obrambo za izvajanje tega nadzorstva.

Prednacrt prinaša tudi novost, po kateri bodo mogli tržni inšpektorji predlagati zamenjavo ljudi, zaposlenih v gospodarskih organizacijah, ki so bile že obsojene zaradi gospodarskega kriminala.

Ko so prednacrt še pripravljali, so mnoge tržne inšpekcije predlagale nekatere izpremembe, ki bi po njihovem mnenju pripomogle k bolj učinkovitemu delu in poslovanju tržnih inšpekcij. Te pripombe se tičejo organizacijske strukture trgovinskih inšpekcij in načina imenovanja inšpektorjev. Predlaga se ureditev tržnih inšpekcij v okviru okrajnih ljudskih odborov, ker je dosedanja praksa pokazala kljub mnogim uspehom, da tržne inšpekcije pri običnih niso vedno izpolnjevale svojih nalog in da so jih mnogo bolj uporabljali za delo izven njihovega področja. Zato bi moral glede na to zakon določiti, da se te inšpekcije ustanovljajo v zveznih, republiških in okrajnih okvirih, mogoče pa naj bi bilo še nadalje ustanavljanje tržnih inšpekcij tudi pri občinah. Prav tako predlaga, naj bi voditelje okrajnih tržnih inšpekcij in inšpektorje postavljali republiški izvršni svet ali sekretariat za blagovni promet v soglasju z okrajnim ljudskim odborom, medtem ko bi obične tržne inšpekcije imenovala personalna komisija okrajnega ljudskega odbora v soglasju z občinskim ljudskim odborom. Kakor poudarjajo, bi to dovedlo do večje samostojnosti inšpektorjev in do bolj učinkovitega dela inšpekcij. Po dosedanjih prednacrtih postavljajo inšpektorje ljudski odbori. To mora postati ovira, ker morajo predlagati organi, ki so jih postavili ljudski odbori, odstranitev ugotovljenih slabosti in nepravilnosti, pa tudi proti njim predlagati priljave višjim organom. Razumljivo je, da so tržne inšpekcije na ta način ovirane pri svojem delu in da bi bilo bolj primerno, ako bi jih postavljali drugi organi, kakor je to primer na mnogih drugih področjih, kjer višji organi v soglasju z nižjimi postavljajo posamezne uslužbence ali vodilne organe.

JUGOSLOVANSKA DELEGACIJA NA KONFERENCI SVETOVNE FEDERACIJE ZA ZDRUŽENE NARODE

Beograd, 27. avg. Dne 29. avgusta bo odpotovala v Zenevo jugoslovanska delegacija, ki se bo udeležila letne konference Svetovne federacije združenih narodov od 2. do 8. septembra. Delegacija bo vodil predsednik jugoslovanske zveze združenja za ZN Vladimir Simić, člani delegacije pa so še veleposlanec in stalni predstavnik Jugoslavije na sedežu ZN v Zenevi Gustav Vladimirovič, sekretar zveze Borko Stolić in sekretar državnega sekretariata za zunanje zadeve Dojan Kostić. Na letošnji konferenci Svetovne federacije bodo proučevali vprašanja odnosov združenih narodov

in javnega mnenja v svetu, kakor tudi razoroževanje, sodelovanja v socialni in gospodarski napredki ter uporabe atomske energije v mirne namene. Referat o mirni uporabi atomske energije bo podal indijski znanstvenik dr. Homi Baba. Seji bo ob tej priložnosti predsedoval Vladimir Simić kot podpredsednik Svetovne federacije. Konference v Zenevi, ki bo hkrati tudi proslava desetletnice ustanovitve federacije, se bodo udeležili mnogi znani javni delavci, kakor Clement Attlee, Eleanor Roosevelt, Paul Bournour in Gillichmoche ter mnogi visoki funkcionarji OZN.

Naš zastopnik na zaseđanju Mednarodne združne zveze

Beograd, 27. avg. Na seji glavnega odbora Mednarodne združne zveze, ki bo v začetku prihodnjega meseca v Moskvi, bosta zastopala Glavno združenje zveze FLRL član predsedništva glavne zveze D. Mitrić Bajalica in stalni zastopnik Jugoslavije v glavnem odboru Mednarodne združne zveze dr. Mihajlo Vučković.

Tuji strokovnjaki za šolstvo v Jugoslaviji

Beograd, 27. avg. V prihodnjih dneh mesecih bo prislo v našo državo 11 tujih strokovnjakov za šolstvo, ki jih bo poslal Organizacija združenih narodov za prosveto, znanost in kulturo (UNESCO). Ti strokovnjaki bodo ostali v naši državi dva do tri mesece in bodo imeli razgovore z jugoslovanskimi prosvetnimi delavci o prečitih problemih šolstva. Imeli bodo tudi dvotedenski seminarje za učitelje, razen tega pa bodo obiskali mnoge kulturne in šolske ustanove.

UMETNOSTNA RAZSTAVA V PORTOROŽU

V soboto zvečer so odprli v razstavnih prostorih Kulturnega doma v Portorožu pomembno umetnostno razstavo sodobnih slovenskih grafikov in kiparjev. Razstavo je priredil Jakopičev paviljon v Ljubljani; s sodelovanjem Turističnega društva v Portorožu z namenom, da prikaže domačemu in tujemu, slučajno tamkaj se mudečemu občinstvu, nekatere zadnje dosežke slovenske likovne umetnosti, ki so zlasti v grafiki in mali plastiki na pomembni mednarodni višini. S tem je bila hkrati tudi poudarjena vez med umetnostnimi ustvarjalci iz Slovenije in Tržaškega, oziroma vse bolj živa povezanost med slovenskim umetnikom in primorsko istrsko motiviko.

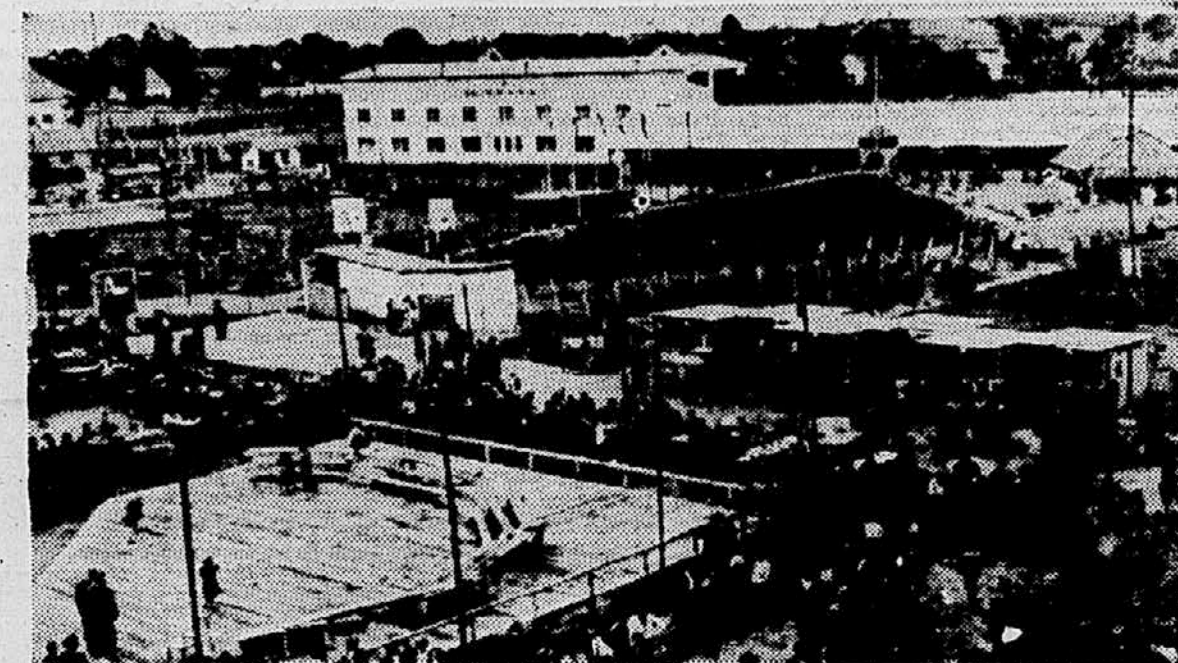
Naš zastopnik na zaseđanju Mednarodne združne zveze

Beograd, 27. avg. Na seji glavnega odbora Mednarodne združne zveze, ki bo v začetku prihodnjega meseca v Moskvi, bosta zastopala Glavno združenje zveze FLRL član predsedništva glavne zveze D. Mitrić Bajalica in stalni zastopnik Jugoslavije v glavnem odboru Mednarodne združne zveze dr. Mihajlo Vučković.

SMRTNA NESREČA V TRIGLAVSKI STENI

V petek 24. t. m., ko so gorski reševalci z Jesenic in Mojstrane v skrajno slabem vremenu prenašali truplo pred letom dni izginulega francoskega državljanja Kirchgartnerja v dolino, sta plezala sredi triglavske stene dva odlična nemška alpinista iz Nürnberga. V smeri sta

kljub dežju in megli naglo napredovala in ob devetih dopoldne dosegla višino triglavskega okna, kjer sta začela v še močnejšo meglo. Orientacija je bila sploh nemogoča.
Prvi plezalec je bil Strausberger, ki mu je sledil njegov tovariš Willy Ott. Ob pol desetih uri sta dosegla najtežje mesto. V bližini Lassovega izstopa, ki je izredno izpostavljena padajočemu kamenju, je napočila tudi za ta dva plezalca usodna ura. Padajoči kamni, ki jih je sprožil težak in moker sneg, so presekali plezalno vrv t'k nad drugim plezalcem Otom in mu obnem prebili lobanjo. Ponesrečenec je padel v približno 100 m globok prepad. Strausberger, ki je ostal v steni, je splezal na Kugyjevo polico in odšel na planinsko postojanko v Dolcu po pomoč.
Gorski reševalci so na to sporočilo takoj odšli na pomoč in so v dežju in megli našli ponesrečenega mrtvega tik nad triglavskim oknom. Kljub skrajno težkim okoliščinam so ga še istega dne prenesli na triglavski ledenik, danes pa nadaljevali prenos čez Prag v Aljažev dom in dalje v Trjavnico na Dovjem. Truplo ubitega planca bodo preneli svojci v Nemčijo. U. 2.

Okrajna gospodarska razstava v Ptaju

Oh roba povodnikov

Leto pozneje

Po dvasetem avgustu so se spet pomnožili krvavi spopadi v Alžiru. Pred enim letom je na tisoče berberskih jezdecev plemena Uled Aizm vdrlo v mesteca Ued Zem, 80 kilometrov jugovzhodno od Casablanca, in poklalo bele prebivalce. Ko so čez štiri ure prišli francoski vojaki, je neki poročnik legionar zakričal: »Nobenih ujetnikov! Dogodek je odmeval v Alžiru, kjer je tudi prišlo do krvavih spopadov in obračunavanja.

Toda seme upora je bilo zasejano v pol stoletja francoske ravnodušnosti do političnih in duhovnih stremiljenj severnoafriških Arabcev. Nekdo je upravičeno dejal, da so Francozi dali Severni Afriki ceste, bolnišnice in Voltaira, niso ji pa dali politične svobode, ki jo je zahtevala.

Malo je področij v sušnem Alžiru, ki bi bila bolj uspevala pod vladavino Francozov, kot območje pas med mestom Alžir in Philipppolom. Ta gosta obliženi pas se imenuje Kabilija. In samo pol leta po usodnem datumu — 20. avgustu 1955 — so Francozi izgubili nadzorstvo nad tem področjem. Tukaj so se vgnezdili oddelki alžirskih upornikov, ki so zagospodovali celo po mestih in pobirali davke.

In vendar je bilo v zadnjem času čuti bodrilne glasove o rahlem načelnem popuščanju upornikom, o pripravljenoj Pariza, da sredi septembra izvede občinske in agrarne reforme v Alžiru — Lacoste je baje še vedno odločen izvesti te reforme — o nekakšnih plahih stitkih med Francozi in voditelji felagov in podobno. Morda tmajo zdaj deloma prav Francozi, ki vedno svojih težav v Alžiru radi pripisujejo vplivu Katru, češ da je Naser ponovno dal »slab vzgled« Arabcem v Severni Afriki.

Toda usodni datum tmajo to moč, da spravi na noge stepe in kruljave, stare in mlade, otroke s pražami in da zvarijo enotnost naroda, ki nastaja. Malokateri narod je nastajal v tako krvavi preizkušnji kot alžirski. Da bi tudi zanj je prišel datum odrešitve in začetka mirnega ustvarjanja. B. Pahor

Razmajana stavba

Agencije poročajo, da misli režim predsednika Aramburuja v Argentini porušiti znano predsedniško palačo »Casa Rosada«, češ, da je tako razmajana, da se je ne izplača popravljati...

Ne moremo reči, ker tega nihče tudi ni jasno povedal, kaj režim generala Aramburuja praznopravno hoče — ali, česa noče. Aramburu, ki je samo začasni predsednik, bi prav lahko zapadel želji, da bi postal trajni — diktator, po stoletni južnoameriški tradiciji. So pa znaki, ki kažejo, da nemara teh namenov nima. Vojni minister General Osorio Araña je ta dni moral poslati vojski apel, naj »ne razočara upov Argentine pri delu za demokracijo... Seveda, demokracija je pač to, kar si kdo pod njo misli, a vendar.

Apel je prišel neposredno po širjenju propagandne brošure iz neznanih virov, ki trdi, da je mornarica gospodar v deželi in da preganja delavce.

Kar se da izluščiti je tole: na delu so sile, ki močno nasprotujejo »začasnemu režimu« in skušajo organizirati nekakšno južnoameriško zvrst krščanske demokracije, oplojene s Peronovimi »socialnimi pridobitvami«. Znano je, da je bil prvi predsednik republike po Peronovem padcu, general Lonardi, izrazil desničar, ki taki ureditvi ne bi bil nenaklonjen. Zato je moral odstopiti. Nova vlada pa je prav te dni aretirala njegovega vojnega ministra generala Urango. Vemo tudi, da je bila mornarica kot najbolj desni element poleg letalstva tista, ki je bistveno pripomogla k Peronovemu padcu po njegovem spopadu s Cerkvijo. Kdo pa v resnici vleče za vrvice, je težko reči.

V težavnem političnem je bolj pa gospodarskem položaju (Peronova zasluga, ki je s svojo megalomanijo spravil Argentino malone na boben) visi Aramburu nelagodno neke med peronistično demagogijo in konservativci — in premišljuje, če ne bi kazalo podreti majave »Casa Rosada«...

Antimos: »Ni res!«

Makarosov namestnik zanika podatke kolonialnega ministra — Harding: »Makaros je nevarena« — Grki vidijo v dokumentih nedostojen maneuver

NIKOSIJA, 27. avg. (Reuter) Vršilec dolžnosti poglavarja ciprske pravoslavne cerkve Antimos je danes izjavil, da se ne nikdar ni sestel s šefom odporiškega gibanja na Cipru polkovnikom Grivasom, kot to trdi sporočilo, ki so ga včeraj objavili v londonskem ministruva za kolonije.

Britanski guverner na Cipru Harding pa je dejal, da bi bilo nes pametno Makarosu dovoliti povrnati na Cipr, »ker bi utesnil izrabiti nasilje, da bi zadostil svojim ambicijam. Harding je mnenja, da pomeni ponudba o premirju slabost odporiškega gibanja.

Po Hardingovem mnenju je treba kot drugi korak v političnem reševanju ciprskega problema objaviti ustavo, ki jo pospešeno pripravljajo Radcliffe. Na vprašanje, kdo pravzaprav na Cipru predstavlja javno mnenje, je Harding odgovoril,

ALZIR

Kdaj bo že konec?

PARIZ, 27. avg. (Tanjug) Po zadnjih vesteh je prišlo v Alžiru do teških spopadov, ki so terjali življenje 60 francoskih vojakov. Pri mestu Bougie je bilo ubitih 11 francoskih vojakov, ranjenih pa 18. Pri Calaisu so Francozi izgubili 5 mrtvih in 10 ranjenih. V tej borbi so francoske čete uporabljale tudi letalstvo, ki je nekajkrat bombardiralo alžirske položaje.

V središču mesta Alžir so dli. verzantni razstrelili skladišče bencina. Sedem civilistov je bilo teže ranjenih.

Na področju Konstantina so borbe najhujše. Alžirski nacionalisti neprestano napadajo francoske položaje. Na področju Kabilije, kjer je doslej vladalo relativno mirje, je bilo včeraj in danes ubitih 28 upornikov in več kot 10 francoskih vojakov.

AFL-CIO za demokrate

New York, 27. avg. (Tanjug)

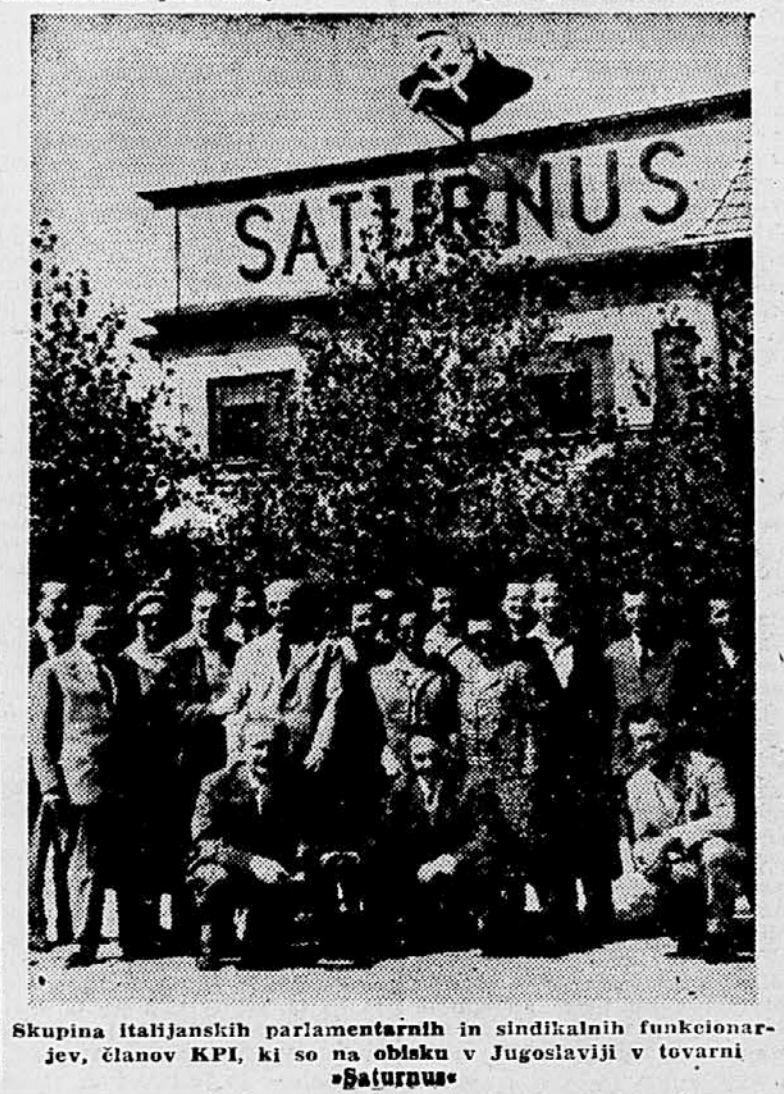
Danes se je sestel izvršni svet ameriških sindikatov AFL-CIO, da bi določil smislo, ki ga bo zavzel na predsedniških volitvah. Približno tisoč delavskih delegatov iz države New York je po tridnevni konferenci sklenilo, da bodo dali popolno podporo demokratskemu kandidatu Stevensonu in Kefauverju. Demokrate upajo, da bodo temu zgledu sledile tudi druge delavske organizacije širom ZDA, ki že po tradiciji volijo demokrate.

Izvršni svet AFL-CIO bo zasedel nekaj dni. Pravi, da se ne bo takoj odločil, katero stranko bo podprl. Po pisanju njunorških listov se je več kakor dve tretjini članov izvršnega sveta izrazilo za demokratsko stranko. Zato niti ne gre toliko za to, koga naj sindikati podpre, marveč predvsem, ali naj bo ta podpora javna ali tiha.

Ce povzamemo nekatere značilne epizode iz Brentanovih aktivnosti v britanski prestolnici in jih navežemo na konstante, zahodnonemške politike, tedaj njegovo poročanje Adenauerju ne bi moglo biti daleč od tistega, kar se je dogajalo v letovisku navdihovalca in glavnega oblikovalca sedanjega zahodnonemškega pogleda na svet. Prvič je znano, da je potoval v Brentano v London z navodili, naj bo pravi diplomat, naj se ne zaleti niti v eno, niti v drugo smer, naj ostane dober prijatelj zahodnim zaveznikom in naj se pri tem ne zamerej Egiptu in arabskim državam. Drugič je znano, da se je bonnski minister popolnoma resno bavil z mislijo, da odigra v Londonu vlogo posrednika, ki bi mu prinesla precejšen osebnostni ugled in

Obisk po volitvah

Los Angeles, 27. avg. (AP) — Indijski ambasador v ZDA Mehta je sporočil, da bi želel Nehru obiskati ZDA po novembrskih volitvah, toda pred volitvami v Indiji, ki bodo februarja. Po ambasadorjevih izjavah želi Nehru, da bi bil njegov obisk neuraden, da pa bi med obiskom proučil najbujnejše mednarodne probleme.

Skupina italijanskih parlamentarnih in sindikalnih funkcionarjev, članov KPI, ki so na obisku v Jugoslaviji v tovarni »Saturnus«

odnos med Makariosom in EOKA, marveč rešitev ciprskega problema,« piše »Alitia« in meni, da se je moč približati rešitvi problema le s tem, da obe strani pokažeta pripravljenost in dobro voljo.

Atene, 27. avg. (AFP) Predstavnik grške vlade, Kavundis je v zvezi z dokumenti, objavljenimi v britanskem ministruva za kolonije, izjavil da pomeni to »nedostojen maneuver«. Pripomnil je, da grška vlada ne bo pogojnito diverzije, zamišljene v Londonu in da si bo še naprej prizadevala z vsemi političnimi in diplomatskimi sredstvi doseči svobodo za ciprsko prebivalstvo, ki ga »kolonizirala Velika Britanija.

V grški prestolnici izražajo prepričanje, da je britanska vlada z objavo na Cipru zaplenjenih dokumentov skušala odvrniti pozornost svetovnega javnega mnenja od ponudbe za premirje, ki jo je dala britanski oblastem odporiškega gibanja na Cipru. V Atenah opozarjajo, da je Lennox s svojo izjavo obšel tudi bistvo problema, ki je v tem, kdaj in kako bodo zadovoljene zahteve ciprskega prebivalstva, ne pa, kdo vodi odporiško gibanje.

Po mnenju atenskih političnih krogov je hotela britanska vlada s izjavami svojega ministra za kolonije spremeniti bistvo ciprskega problema in že vnaprej opraviti ukrepe, ki jih namerava storiti na Cipru.

Poplave v Turčiji

Istanbul, 27. avg. (AFP) Stični so sporočili, da je 79 oseb našlo smrt v hudourniških, ki so jih zadnje dni povzročili strahotni namolji na visoki ravni Adijaman. Dve pastirski naselji pod šoroti sta s svojimi prebivalci vred izgubili v razbojnih valovih. Večje število ljudi je izpuhlo življenje tudi v skalnatih plazovih, ki so se rušili s okoliških planin. Življenje si je rešilo samo 30 ljudi. Škoda te nijo na 300 tisoč turških lir.

Bonnske peripetije

(Od stalnega dopisnika »Politike« in »Slovenskega poročevalca«)

Berlin, 27. avg. (Po telefonu). Po povratku iz Londona je zvezni minister za zunanje zadeve v Brentano takoj odpoval v Billerhöhe, da obvesti kanclerja Adenauerja, ki je tam na političnih, o poteku susedske konference. Tako nekako, se glasi uradno poročilo, ki so ga objavili v Bonnu. Kako je zvezni minister opisal svoje prvo veliko diplomatsko nalogo, kaj vse je dejal svojemu šefu, o tem seveda v poročilu ni niti besede.

hkrati sbožljala nemške pozicije, tako v odnosu do zahodnih zaveznikov, kakor glede gospodarskih odnosov s Katrom. Kaj se je zgodilo v Londonu, je znano. Upajoč, da se s tem ne bo zameril Egiptu, je Brentano vse karte stavil na Ameriko in se je tako sam izločil iz tekmovalca, katerega zmagovalce bi si moral obestiti okrog vrata tablico z napisom: »Posrednik«. Cutil je, da je londonski veter preveč oster in neusmiljen za morebitne poskuse države, ki je preveč odvisna, da bi mogla odigrati neodvisno vlogo in posredovati med dvema taboroma. Pravi, da mu je ostalo edino to, da se ne zalotava preveč. Čeprav je glasoval za resolucijo, vendar v Brentano ni upal preveč energično podpreti sil susedke družbe, prepričan, da je tako pustil odprta vrata za izboljšanje ne najboljših odnosov s Egiptom.

Lahko rečemo, da je napravil v Brentano vse, kar je bilo v njegovi moči, da se resti iz ognja nepoškodovan. Ker je že od vsega početka sklenil, da ne bo poskušal voditi neke aktivne politike v Lancaster Housu in da bo poslušal nasvet vicekanclerja Blücherja, češ da je v takem položaju najbolje molčati, se je znašel v Brentano pred drugimi možnostmi. Svoje bivanje v Londonu je hotel izkoristiti za razgovore in srečanja, ki niso zvezana s susedskim vprašanjem. Prvo, kar je napravil, je bilo to, da je vprašal ministre ZDA, Velike Britanije in Francije, ali se zavedajo nevarnosti, ki nastaja zaradi delnega umika zavezniških čet iz Zahodne Nemčije. Čeprav se o tem ne govori dosti, je le res, da so Francozi v Nemčiji samo še simbolično, da so skoraj vse svoje čete umaknili v metropolo ali prenesli v Severno Afriko. Dejstvo je tudi, da so Britanci umaknili precej svojih vojakov in ne samo vojakov; na ladjah, ki so v Hamburgu in Bremenu vkrčale britanske vojske, so bili tudi tanki in drugo orožje. Končno je tudi dejstvo, da se Američani popolnoma resno pripravljajo, da zmanjšajo svoj kontingent v Zahodni Nemčiji. Razlogi, zaradi katerih so tri zahodne sile sklenile zmanjšati število svojih vojakov v Zahodni Nemčiji, so različni. Pariz je poklical svoje

Predsednik prezidija Vrhovnega Sovjeta Kliment Vorosilov se je včeraj s spremstvom vrnil iz Helsinkija v Moskvo. Ob odhodu iz finske prestolnice je dejal, da se krepi razumevanje med Finsko in Sovjetsko zvezo. Poudaril je, da skupni napori za ohranitev prijateljstva med obema državama bazirajo na popolni enakosti in medsebojnem zaupanju. Na sliki Kliment Vorosilov v družbi s predsednikom finske republike Kekkonenom.

NOVA KRŠITEV LONDONSKEGA SPORAZUMA

Po Škednja — Prosek

Od našega stalnega dopisnika v Trstu

Trst, 27. avg. (Po telefonu) Pred preiskovalnim sodnikom v Trstu so bili zaslišani Slovenec Drago Škoda, Josip Čuk, Adrijan Puntar in Olindo D'Angelo, ki jih obtožujejo, da so baje s kamenjem ali petardo povzročili telesne poškodbe nekemu Armando Cappellu, ki je privozil v avtomobilom mamo Proseka v noči med 25. in 26. oktobrom 1954. leta, torej v času, ko so se italijanske čete pripravljale na zasledbo tržaškega področja v skladu s memorandumom o sporazumu.

Oblast je bila tedaj dejansko še v rokah angloameriškega vojaškega guvernerja, ki jo je naslednje jutro izročil italijanskemu generalu de Renziju. Obtožnica še posebej obdoljuje je Puntarja in Čuka sramotivše italijanske države in zastave. Kaže, da je preiskovalni sodnik skupino celo obtožil da je pripravljena organizirati napad na italijanske enote. Skupina je bila zaslišana že na policiji 5. novembra 1954. leta in so že tedaj osumljeni baje odločno

zanikali trditve o napadu. O napadu na Cappella ni bilo tedaj izdano nikakršno uradno sporočilo, pozneje pa sta lista »Il Piccolo« in »Messaggero Veneto« začela trditi, da je bil Cappello žrtev atentata z ročno bombom. Na zaslišanju in v obtožnici ni govora o bombi, temveč o kamnu ali pa o podobnem predmetu. Ni izključeno, da bo tudi ta skupina sedaj, ko jo je zaslišal preiskovalni sodnik, podvržena rednemu sodnemu postopku, s čimer se bo štivilo procesov uprizorjenih po podpisu londonskega memoranduma proti posameznikom ali skupinam Slovencev povedalo na devet. Skupino so namreč opozorili, naj si preskrbe odvetnike.

V Trstu se je razvila ostra polemika med nekaterimi listi leve in desnice. List »Messaggero Veneto« je objavil članek, v katerem pravi, da se levčar v razpravi proti škedenjskim antifašistom, zadnji čas neupravičeno zaletava v postopanje policije v zaporu, s namenom, da bi se diskreditirala italijanska policija, sodstvo in celotna uprava. List opozarja oblasti, naj uvedejo postopek proti listu »Unità«, ker je 22. avgusta objavil članek, katerega vsebina baje ni resnična.

List »Unità« je 23. avgusta objavil kurziv pod naslovom: »Kdajga se v zaporu«. V tem kurzivu navaja list, da so policija oblasti še zdavnaj zaprle določeno skupino oseb, ki jim baje skušajo izsiliti prizna-

nje s uporabo nedolovskih zasliševalnih metod. Očitno gre za skupino šestih oseb, ki jih policija obtožuje umora treh oseb v bližini Milj leta 1946. List ne navaja poimensko zaprtih oseb, niti ne pojasnjuje, zakaj so bile aretirane, namig je pa, da so nekemu od zaprtih vili med zaslišanjem znatno količino vode v želedec, stoli nanj in ga začeli nato pretepati, da bi mu izsilili priznanje. List omenja tudi, da je neka druga oseba, ki spada k isti skupini, baje skušala izvršiti samomor, ker ni mogla vzdržati policijskih metod. List vztraja, da take metode ne delajo časti civilizirani državi in se posredno sklicuje tudi na političsko postopanje proti škedenjskim antifašistom. M. K.

Mir in napredok

Kabul, 27. avg. (Tass) Predsednik afganistanske vlade Mohamed Daxud je izjavil, da gradi Afganistan svoje odnose s drugimi državami na podlagi spoštovanja nevtralne politike. Afganistan želi vzdržati in okrepi prijateljske stike z vsemi narodi. Na proslavi dneva neodvisnosti je afganistanski premier poudaril, da bo Afganistan podprl vse tiste države, ki se zavzemajo za krepitve miru na svetu. Dodal je, da je njegova vlada v zadnjih letih dosegla lepe uspehe pri razvoju afganistanskega gospodarstva, na področju socialnega zavarovanja in v prosveli.

Faure v Moskvi

Paris, 27. avg. (AFP) — Bivši predsednik francoske vlade Edgar Faure je odpoval danes s soprogom v Moskvo. Izjavil je, da gre vna odmor in po informacijah, Faure govori dobro rusko, ker je bil dolgo slušatelj orientalističnega inštituta.

„Neborbene enote“

Odpoklic ameriških enot z Vzhoda — Azija je sita posadk in misij

New York, 27. avg. (Tanjug) Ameriška vlada razmišlja o možnosti, da bi odpoklicala ali smanjila število neborbenih enot, ki so na Daljnem vzhodu. Obrambni minister Wilson je v začetku meseca potožil, da bi de podobnega smanjlanja neborbenih enot uteglo priti tudi v Evropi.

Razmišljanje o tem, da smanjšajo število ameriških enot v tujini, pripisujejo tudi Nixonovi turneji po Aziji. Po povratku v ZDA, je namreč ameriški podpredsednik izjavil, da so ameriške rezidence v nekaterih azijskih državah postale že tako močne, da grede domačemu prebivalcu na živce. V zadnjih tednih je prišlo tudi do nesoglasij med ameriškim vojaškim oblastmi in japonskimi delavci, ki delajo za ameriške oborožene sile na Japonskem. Celot ameriški list pišejo, da Japonci vsak dan teže prenašajo Yankeeje. »New York Herald Tribune« piše, da bi najbolj občutno zra-

dučevali ameriške čete na Japonskem. Na Formozu in na Filipinih, medtem ko bi število ameriških čet v Južni Koreji, v Južnem Vietnamu in v Siamu ostalo nespremenjeno. Po »svjetskem« sporočilu, da bo rdeča armada skrilila svoje efektivne za več kot milijon vojakov, je bilo tudi v Pentagonu govora o podobnem sklenjenju ameriških oboroženih sil. Admiralu Radfordu so pripisovali načrt, da do leta 1960 zmanjša ameriško vojsko za 800 tisoč vojakov. Radford je sicer te glasove demantiral, dejal pa je, da nekatera sklenjena oboroženih sil niso izključena.

S A H

Rezultati XIII. kola: Puc: Vučkovič remi; Vukčević: ing. Gabrovšek 6:1; Cuderman: dr. Smilgovec 1:0; Janošević: Ugrinovič 1:0; Horvat: Marič 6:1; Suvalič: Petek remi; Kukinski: Kozomara 6:1; Vuletič: Jovič prekrajeno v remi položaju.

Prekinjene partije — VIII. kolo: Ugrinovič: dr. Smilgovec 1:0; IX. kolo: dr. Smilgovec: Vukovič 6:1; X. kolo: dr. Smilgovec: ing. Gabrovšek remi; XI. kolo: Puc: dr. Smilgovec remi; Janošević: Petek 1:0; XII. kolo: dr. Smilgovec: Vukčević 0:1.

Protest

Atene, 27. avg. (Reuter) Grška vlada je včeraj v turškem zunanem ministruva protestirala zaradi vploma v grško ambasado v Ankarli. Predstavnik grške vlade je ob tej priložnosti izjavil, da je incident v Ankarli »vohunska gesta«, naperjena proti Grčiji. Grška vlada je izdala nalog, da je treba okrepiti stražo pred turško ambasado in pred vsemi turškimi konzulati v Grčiji. Ti ukrepi so bili storjeni, da bi se preprečili morebitni napadi proti turškim diplomatom, do katerih bi lahko prišlo v zvezi s vplomom v grško ambasado v Ankarli.

ANALITIČNA OCENITEV delovnih mest v „Planiki“

Personalna služba in kadrovska politika je zelo važna področje dela, s katerim se ukvarja organizacijski oddelček tovarne „Planika“ v Kranju. Personalno službo v omenjeni tovarni so, kot smo že pisali, izločili iz delokroga tajništva in jo prenesli v pristojnost organizacijskega oddelka. Ta prenos je bil dobro utemeljen. Dobra personalna služba je namreč odvisna in temelji na rezultatih analitične ocene delovnih mest, kar je prav tako v pristojnosti omenjenega oddelka. Zahteve in potrebe analitično ocenjenih delovnih mest pokažejo, ali je treba delovna mesta ukiniti ali na novo odpreti, razdeliti eno delovno mesto na več mest, združiti posamezna delovna mesta ipd. Analitično ocenjena delovna mesta pokažejo dalje, ali zaposleni izpolnjujejo zahteve delovnih mest, kaj jim manjka, da bi te zahteve izpolnjevali ter kaj in kako je treba ukreniti, da bi zaposlena izpolnila vse potrebne pogoje.

Osnovni namen prenosa personalne službe je bil torej v tem, da bi izbirali in zaposlovali ljudi v skladu z dejanskimi potrebami podjetja. Bodoči razvoj in potrebe naše proizvodnje zahtevajo namreč enotno, objektivno in perspektivno kadrovske politiko. Ker sta personalna služba in kadrovska politika med seboj tesno povezani, spadata obe v delokrog iste oddelka, ki ugotavlja dejanske potrebe po ljudeh, ki naj ustrezajo zahtevam delovnih mest. Prenos personalne službe v delokrog organizacijskega oddelka je bil torej dobro utemeljen.

Kot že rečeno, je analitična ocena delovnih mest podlaga za personalno službo. S popisom delovnih mest in op-solom del na

njih ter z uvedbo meril so podane tudi funkcionalna odvisnost in povezanost posameznih del, delovnih mest ter pooblastila zaposlenih. Ker vodja organizacijskega oddelka katereko delovnih mest in posebne ocenjevalne liste zanje, ne sme priti do neidentitiranih sprememb. Če nastane potreba po novih delovnih mestih tedaj mora to javiti tehnični sektor organizacijskega oddelka. Tehnični sektor mora točno navesti tudi, kakšne so potrebe in zahteve novega delovnega mesta. Organizacijski oddelček predhodno delovno mesto analitično oceni, napravi opis dela in funkcij, ugotovi njegovo povezanost z drugimi delovnimi mesti in spremembe, ki zaradi uvedbe novega delovnega mesta nastanejo. Šele nato se začne z iskanjem ljudi za novo delovno mesto. Pred sprejemom na delo se kandidata preizkusi, če ustreza vsem zahtevam delovnega mesta, tako glede potrebne izobrazbe in praktičnega znanja, kakor tudi glede pogojev dela, to je, ali ustreza tudi zdravstveno. Če ugotovi zdravnik, da kandidata zdravstveno ne ustreza pogojem delovnega mesta, ga odklonijo. Če pa kandidata ustreza in je sprejet, dobi v roke ocenjevalni list delovnega mesta, kjer bo delal, da sam pove ali je sposoben opravljati vse to, kar delovno mesto zahteva. Tako se ugotovi, kaj kandidata zna. Po primerjavi med znanjem kandidata in zahtevami delovnega mesta se izdajo potrebni ukrepi, da se zagotovi potrebno znanje in dopolni list, kar še manjka.

Namen kadrovske politike je, da se rizično pri nameščanju, premeščanju in postavljanju na odgovorna mesta čimbolj zmanjša

in da se čimbolj objektivizirajo osnove za pravilno izbiro ljudi. To pa je zelo važno tudi za odnos med nadrejenimi in podrejenimi, ker se z ogleda subjektivnih meril v presojanju človeka. Nadaljnji razvoj človeka na delovnem mestu spremlja organizacijski oddelček na osebnih ocenjevalnih listih. Kartoteka delovnih mest in ocenjevalni listi zanje ter osebni ocenjevalni listi so podlaga, na kateri sloni organizacijska personalna služba.

Praktični rezultat take personalne službe se izraža v kadrovski politiki podjetja, ki je ugotovila potrebo, da stipendira določene kadre, pošlje nekaterim v mošerski tečaj, druge v mošerski šolo, v šolo za umetno obrt itd.

GOSPODARSKE VESTI

Izraelsko-sovjetski sporazum o petroleju. Predstavnik izraelskega ministrstva za finance je izjavil, da sta Sovjetska zveza in Izrael podpisala sporazum, po katerem bo Sovjetska zveza dobavila Izraelu petrolej v vrednosti 18 do 20 milijonov dolarjev. S tem naj bi bile zadovoljene vse potrebe izraelske družbe za gorivo „Delega“, kakor tudi potrebe palestinske električne korporacije. Sporazum bodo izvajali na klirinški osnovi. Izrael bo v glavnem prodajal sadije. V tem sporazumu se očitno vidi pomembno povečanje izvoznih-uvornih poslov v primerjavi z lanskim letom, ko je nakupil Izrael za vsakega 7 milijonov dolarjev sovjetskega petroleja.

Zmanjšanje zahodnonemških uvoznih carin. Visoka oblast evropske skupnosti za premost in jeklo je odobrila začasno zmanjšanje zahodnonemških carin na uvoz železnih in jeklenih proizvodov. Zahodna Nemčija more sadije zmanjšati svoje carine za običajno jeklo na raven 20% nad ustreznimi carinami Beneluxa. Carina za specialna jekla, ki jih uvažajo iz tretjih držav, se lahko zmanjša za 1 do 2 odstotka. Zahodnonemški krog, ki so blizu visoki oblasti, smatrajo, da je dovoljeno zmanjšanje carin zadostno, čeprav je manjše od tistega, ki ga je prvotno zahtevala Zahodna Nemčija.

Invov albanske kromove rude. Albansko državno trgovinsko podjetje „Eksporabta“ je sklenilo sporazum o izmenjavi raznega blaga z Italijo in Svico. Albanija bo poleg ostalega izvažala tudi kromovo rudo.

Povečana prodaja cigaret v Franciji. Po sporočilu francoskega državnega monopola je bila prodaja cigaret in vžigalic v Franciji v prvem polletju večja za 11% v primerjavi z istim razdobljem lani.

Naša beseda v Clevelandu

Ce je v Ameriki Cleveland kulturno središče slovenskih izseljencev, sta v njem slovenski delavski dom in društvo „V boj“ njegovo udarno srce. V domu bodo na novega leta dan proslavili že 30-letnico, odkar so ga odprli, društvo pa, ki je vedno podpiralo napredno misel med ameriškimi Slovenci, pa bo v teh mesecih slavilo že 50-letnico svojega delovanja. Tako sva se pogovarjala z ljubezljivim rojakom Josephom F. Durnom, enim izmed ustanoviteljev doma in društva, preden se je na obisku v stari domovini te dni spet odpravil nazaj v Ameriko.

Samozavesten je bil v svojem pripovedovanju. Kljub težkim socialnim razmeram v začetku so slovenski izseljenci, po večini delavci, v dolgih letih z lastnimi žulji in navdušenim ustvarili v ZDA čez 140 lastnih kulturnih domov. Samo v Clevelandu, kjer živi do 40.000 Slovencev, jih imajo devet in v njih deluje okrog 300 raznih društev, klubov, zborov in odborov. Matični dom je tu sicer še vedno dom na St. Claire Ave. čigar dvorana ima 1400 sedežev.

Tu po tradiciji nastopajo Glasbena matica, pevski zbor „Zarja“, ki tudi šteje že štiri krize, dramsko društvo „Ivan Cankar“, mladinski krožek in narodna čitalnica. Vendar pa je tu kulturna dejavnost v zadnjih časih nekoliko popustila, nasprotno pa se je zato veliko bolj razvile osrednji slovenski delavski dom v Clevelandu. Akcija za ta dom so začeli napredni clevelandski Slovenci že leta 1914 in leta 1927 so lepi in prostorni dom tudi dokončno odprli.

»Ko smo bili še mladi, je bilo vse laže premagati, teže pa je zdaj z mlajšimi pokolenji, ki se že počasi vtapljajo v tujem svetu, je menil Durn, ki je bil prvi tajnik upravnega odbora. V vodstvu so takrat sodelovali tudi pokojni Etlbin Kristan, Ivan Molek, Zavrtnik in drugi. Veliko je zalegla tudi pomoč Slovenske narodne podpornice jednote št. 6 in naprednih slovenskih časopisov, ki so jih takrat ustanovili, zlasti „Prosvete“ in „Enakopravnosti“. Če ne bi bilo te organizacije, bi nas izpodnesel slovenski ameriški klerikalizem, je pripove-

doval in se pohvalil, da sma organizacija SNPJ danes v ZDA, pa tudi v Kanadi, že čez 70.000 članov v 550 društvih z nad 18 milijonov dolarjev premoženja. »Delavec mora biti strokovno, politično in kulturno izobražen, če hoče biti sposoben za borbo. Kar se tega tiče ima pokojni Kristan velike zasluge in brez njega, ki je utiral pot razumevanja med širokimi delavskimi sloji, tudi naš veliki pisatelj Louis Adamič, ki smo mu zdaj tu odkrili spomenik, ne bi mogel tako prodirati.«

Leta 1920 so ustanovili pevsko društvo „Jadrani“, leta 1922 pa dramsko družino „Anton Verovšek“. Za Verovškovo ime smo se odločili, ker mi je na neki predstavi v Ljubljani silno ugajala njegova igralska komika. Mi v Ameriki imamo sploh radi bolj vesele stvari. Sicer daje naša gledališka družina predstave tudi Cankarja, na primer zlasti „Kralja na Betanovcu“, Finžgarja ali Tolstoja ter podobne pisatelje, vendar si zlasti zadnje čase starejši ljudje želijo bolj razvedrila. V domu imajo tudi slovensko čitalnico in knjižnico s čez 5.000 knjiga-

mi, nekaj časa pa je deloval tudi zasebna slovenska šola. Zdi imajo posebno mladinsko sekcijo pri SNPJ. »Čelo gospa Rooseveltova nas je pohvalila kot vzor, da izdajamo tudi za našo mladino posebno napreden list, je ugotovil. Nedavno so ustanovili tudi mladinski pevski zbor, ki se je prvič postavil z izvedbo mladinske opere d Janku in Metki. Tako uživajo v kulturnem posluhu Slovenci v Clevelandu velik ugled in njihovi ansambli, na primer pevski zbor „Jadrani“ so že večkrat nastopili na splošnih ameriških slavnostnih prireditvah v narodnih nošah in na televizijski. Seveda pa se zanimajo naši rojaki tudi za slovensko kulturo v stari domovini, da celo za naše kulturno življenje v zamejstvu. Ko je pred leti začela akcija zbiranja prispevkov za postavitev slovenskega kulturnega doma v Trstu, so na pobudo društva „V boj“ v Clevelandu zbrali preko SANSA 5.000 dolarjev. Zdi je bil Durn mogoče tudi v Trstu in ker bodo Slovenci morali dobiti po določilih londonskega sporazuma denarno podporo za kulturni dom iz Rima, je bil mnenja, da bi uporabili ta njihov znesek za kako drugo potrebno stvar, na primer za pomoč slovenskemu dijaškemu domu v Trstu.

Tako so naši slovenski ameriški rojaki: kar so z velikim trudom in žrtvijo zaslužili, vselej z odprtim srcem dajejo za to, kar jim je ostalo v spominu na mlada leta najdražega — za slovensko besedo. Kako je že povedal eden izmed najstarejših pionirjev v Clevelandu, stari John Lokar, ki je letos slavil že svojo 80-letnico: »Se vedno je močna naša beseda in naša pesem, čeprav so vsak dan številnejši tudi naši grobci... Ko mi je zapel naš zbor „Jadrani“ lepo pesem, me je tako razveselilo, da sem se počutil kar za deset let mlajšega.«

Celjsko MG pred novo sezono

Te dni razpisuje Celjsko gledališče abonama za redne — doseganje in nove — obiskovalce v sezoni 1956/57. Že v samem razpisu — zgolj z administrativnega vidika — se kaže pomembna in kar presenetljiva novost: namesto doslej običajnega števila — deset — objublja gledališka uprava abonentom v novem letu „dvajseti uprizoritvej. Samo, kdor pozna notranje delo gledališke ustanove, ve, koliko pomeni že taka, na videz skromna povečava delovne obveznosti, zlasti če upoštevamo tesne razmere (finančni pogoji, število članov ansambla itd.), kljub temu si vodstvo CG obeta, da bo kljub povečani intenzivnosti in pospešenem tempu dela vendarle zmoglo doseči tudi še povišanje kvalitete — saj sta napredovanje in rast pogoj obstoja umetniške institucije, kakršno je vsako dramsko gledališče.

Pod konec prejšnjega igralnega obdobja je upravni odbor CG sklenil, da mora vodstvo kar se da neomajno urediti vse stvari trdnost zavestno, po možnosti nespremenljivo načrt. Kaj pa — že zdaj še je izkazalo, da tej terjatvi ne bo mogoče stodoletno ustrežiti; saj se vedno znova pokaže, kaj kaka „višja sila“ ali neizogibna nujnost. Dosej je izmed svojih naštetih del načrta vodstvo CG moralo odrediti dvema: predvideni noviteti, ker jo je avtor izoblikoval tako, da je za malotičevinski celjski ansambel tehnično neljudska in je zato uprava pisatelju svetovala, naj delo ponudi gledališču z večjim ansamblom — pa Molierovemu Skopuhu, ker je bilo iz perso-

nalnih ozirov potrebno uvrstiti v repertoar Zweigovega „Volpona“, kar pa ni bistenva problematika, saj žansko nekako ustreza podobnim potrebam.

V prvih mesecih delovnega leta pa pripravila CG samo delo iz napovedanega načrta. Sezona se bo začela 19. septembra s premiero Škofljevega „Antigone“, kar bo prvi poskus uprizoritve v Celju delo iz zakladnice antičnih mojstrov, teden dni kasneje, 26. septembra, pa bo premiera petih trpkov-veselih enodejank A. P. Čehova pod skupnim naslovom „Stare ruske šale“ (Govor o škodljivosti tobaka, Tragik po sili, Snubač, Jubilej, Medved). S preudarnim razporedom študija in paralelnim študijem po dveh del hkrati skuša doseči CG svojstven časovni rekord v delu slovenskih malih gledališč: do srede ali najkasneje konca oktobra je štiri premiere, oziroma pet, ker bo igralski zbor v tem času tudi stopil pred abonentsko občinstvo s Potrčevim (že lani pripravljenim) „Zločinom“. Tretja in četrta nova uprizoritve — poleg „Zločina“ — postazanimiva sodobna poljska politična drama „Dežurna služba“ in broadwayska nezahvalna, a pricikupna igralska „Vskih sto let. Šesta in sedma uprizoritve v sezoni pa naj bi bili mladinska igra (predvidoma „Mucin dom“ S. Maršaka ali „Jurček“ ali „Uboga Ančka“ Pavla Golje) za novotletno Jeklo, pa noviteta ali Grumov „Dogodek v mestu Gogija za Linhartov festival.

Načrti so — skratka — zelo velikopotezni. Upati je treba le, da ne bodo ostali zgolj načrti.

Uredništvu

Nekaj pripomb k razmeram v gradbeništvu

Splošno znano je, da so se razmere v gradbeništvu v letu 1956 temeljito spremenile. Z zmanjšanjem investicij se je obseg gradbenih del skrčil, z zakonom o obvezni licitaciji pa so se razmere sprevrgle iz nekdanjega divjega tempa in nekontroliranega obracunanjanja v določen sistem.

Brez dvoma so ti prijemli prinesli zdravega duha tudi to panogo, ki je doslej slovela — na splošno — kot ona, ki je delala z velikimi dobički. Ne da se oporekati, da niso gradbena podjetja — vsaj nekatera — znala izkoristiti konjunkturo, ko se je ogromno gradilo in si ustvarila lepe dobičke; drži tudi, da je malokatero gradbeno podjetje mislilo na to, kako bi gradnjo pocenilo, ker to v večini primerov niti ni bilo potrebno, niti pa za to tudi časa ni bilo.

V tem pogledu so nove razmere prinesle temeljito spremembo. Danes so gradbena podjetja življenjsko zainteresirana, da z vseni sposobnostmi uvedejo prav vse izpolnitve tako na strokovnem kot na organizacijskem področju, ker vedo, da bodo le tako konferenci in si zagotovila svoj obstoj.

Na dani je, da so cene gradbenih storitev občutno nižje, kot pa so bile pred leti. Danes že ni nobena skrivnost več, da so prodajne cene v gradbeništvu za 10, 20 in še celo več odstotkov zdrknile pod lanske, kljub nekaterim novim družbenim datuam (n. pr. stanovanjski sklad).

Vendar smatram, da je premalo, če se samo gradbeno podjetje odpove dobičku, zmanjša stroške itd., medtem ko se vedno najdejo investitorji, ki s svojimi zahtevami od naročilih dvigajo stroške gradenj in to s takimi naročili, ki zahtevajo prevelave stavb, rušenje gotovih delov istih, ker si je pač investitor po gradnji ali med njo zaželel „nekaj drugega“, kot je bilo prvotno projektirano. Postavim primer, ko so v seriji hiš, ki so bile že vse vseljene, nenadoma pričeli montirati električni kabel, namesto dotedanje žice. Nihče od investitorjev ob pregledu projekta ni konstatiral, da hočejo imeti močnejšo napeljavo, kakor je bilo projektirano. Kdor pozna stroške razdiranja in ponovnega pleskanja ve, koliko taka sprememba stane. Drugje se spet spomnijo, brž ko se stranke eselijo, da hočejo imeti telefon. Da gre pri tem v zgubo najmanj omet in opiesk, je jasno.

ra bolezni, da ne znamo izkoristiti pomladi in pustimo polovico leta, da mine brez gradbenih del, nato pa jih forsiramo v jeseni. O tem je bilo že govora na vseh gradbenih sestankih. A vseeno se bi dalo tudi delno od pomoči, če bi investitorji ukrenili vse potrebno. Kaj se pa dogaja danes? Namesto da bi investitorji pravočasno — pozimi in spomladi — poskrbeli za izdelavo kompletne tehnične dokumentacije in bi bilo po odobrenju kreditov mogoče takoj pričeti z realizacijo, čakajo navadno na odobrenje kredita in nato se prične šetanje lov za načrti, kar podaljša pričetek gradnje zelo občutno. Da pa ne bi izpadli sami kot kripci za ev. zakasnitev del, si lepo pilotovsko umijejo roke s tem, da starijo pač termin dokončanja del, ki je za nje najbolj primeren, ne glede na to, ali je realen, ali morda družba ne bo trpela škode, ker bo izvajalec hitel z deli. Ker pravi zakon, da morajo gradbena podjetja podpisati pogoje, ki jih stavi investitor ob priliki licitacije, če hočejo sploh licitirati, ima pač investitor v rokah škarje in platno. Gradbeno podjetje, ki tega ne bi storilo, ne more na licitacijo, za delo se pa morajo gradbinci boriti in tako so danes v tem pogledu podjetja zapisana na milost in nemilost samovoljni naročnika. Pred družbo sta pa končno oba enakovredna kolektiva in zakaj bi morali gradbinci nato izvajati dela v dolgih jesenskih mokrih nočeh, ko zamudijo po krivdi drugih tople dolge poletne dni.

Pa še nekaj je: če ima projektant čas, da lanko skrbno obdela projekt, lahko s tem ogromno prihrani. Ne samo, da bodo načrti kompletni in dognani, s čimer bi pozneje pri gradnji prihranili marsikatero stroško, temveč bi lahko projektant tudi v miru poiskal res najekonomičnejšo obliko in izvedbo.

Ing. Jože Crnko

PRI IZVOZU ZDRAVILNIH ZELISČ — šele na začetku

Upoštevati moramo namreč, da smo pravzaprav šele na začetku. Za zdaj gre še vedno le za nabiranje in pa izkoriščanje samorastnih zdravilnih zelišč, takih, ki jih je mogoče najti v prirodi. O kultiviranju in o plantaznih nasadih — o pravi kmetijski proizvodnji pa smo pričeli govoriti šele nedavno in smo s tem šele pri prvih praktičnih poskusih.

Po vojnih letih je zanimanje za zdravilna zelišča naglo raslo. Slovensko odkupno podjetje „Gosada“ je v povojnih letih odkupovalo le 40 do 50 vrst zelišč. Danes pa je v svoj promet vključilo od 408 botanično registriranih zdravilnih zelišč na področju LRS, že 213 vrst. Količinsko se je promet pri „Gosadi“ tako povečal, da je v primerjavi z indeksom 100 v 1947 letu znašal indeks v letu 1955 že 775. Kljub temu pa je bil „Gosada“ — edino slovensko

podjetje za promet z zdravilnimi zelišči — v količinskem pogledu med devetimi jugoslovanskimi tovrstnimi podjetji šele na sedmem mestu. (S svojo devizno realizacijo pa na prvem!)

Gospodarske možnosti na tem področju so gotovo še velike in še zelo malo izkoriščene. Ob naših sijajnih klimatskih in drugih pogojih nam nekaterih zdravilnih zelišč in zelišč za začinbo še zmerom primanjkuje za domače potrebe, medtem ko so tudi za prodajo zunaj možnosti velike.

Moderen plantazni način gojenja nekaterih zdravilnih zelišč s svojo visoko rentabilnostjo daleko preseka ostale kmetijske kulture. Z enega samega hektarja, zasejanega z majaronom, je namreč mogoče dobiti 1.200.000 din z baldrijanom pa, zasejanega z baldrijanom pa podhrugi milijon dinarjev dohodka. Zanimanje, ki ga zadnji čas kaže za zdravilna zelišča Zveza kmetijskih in gozdarskih zbornic Jugoslavije, je zato dovolj ekonomsko utemeljena. Če bi z zdravilnimi zelišči v bližnji prihodnosti zasadi 20.000 ha, kot se zadnje čase sliši, potem bi postalo gojenje zdravilnih zelišč zares pomembna kmetijska panoga, zelišča pa se dosti pomembnejši izvozni artikel, kot zdaj.

Poleg potrebne mehanizacije za plantazno obdelavo, pa bo kultiviranju zdravilnih zelišč gotovo največja ovira pomanjkanje sposobnih kadrov. Tako velike natančnosti ter visoke kvalificiranosti, kot gojenje zdravilnih zelišč, namreč ne zahteva nobena druga kultura.

Vprašanje, kdo naj bi opravil vlogo kultivatorjev in kdo naj bi prevzel vlogo pobudnika za praktično uresničevanje načrta, pa za zdaj še ni do kra-

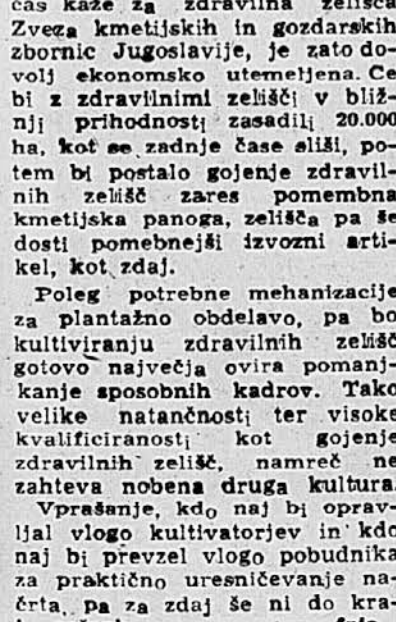
je rešen.

Paviljon LRS na mednarodni vinski razstavi

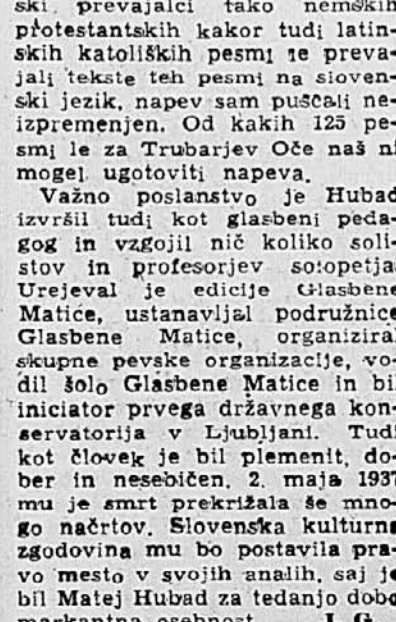
Paviljon LRS na mednarodni vinski razstavi

Paviljon LRS na mednarodni vinski razstavi

Paviljon LRS na mednarodni vinski razstavi

Paviljon LRS na mednarodni vinski razstavi

Kriza našega kratkega filma

V koprodukcijem filmu, ki ga pravkar režira v Portorožu Frančišek Cap, nastopa v glavni vlogi 17-letna ISABELLE COREY. Vloga v filmu »Sol in kruh« bo njena prva pomembnejša vloga.

Letos se je v Pulju pri ocenjevanju in razdeljevanju nagrad ter priznanj za kratak film zgodilo pravzaprav nekaj nepričakovane. Prvo nagrado obeh žirij je prejel Mirko Grobler za svoj film »Poberi denare«. Vemo, da je bilo še pred festivalom okoli tega filma v naših časopisih nekaj pisanja, ker ga nihče od producenta ni hotel odkupiti, a kinematografi v Ljubljani so se branili predvajanju ga. Oboji so se sklicevali, da je film propagandno delo in da naj torej njegovo predvajanje organizira nekako podjetje, ki ga je naročilo. Vkljub temu je film »Poberi denare« dobil v Pulju prvo nagrado in režiser (po poprejšnjih dveletnih izrastih uspehih) čast slovenskega filma, saj sta obe drugi nagradi (namreč za glasbo in scenografijo v »Dolni miru«), ki so ju Slovenci odnesli letos iz Pulje, problematični. Res je sicer, da je Mirko Grobler temeljito popravil festivalsko verzijo svojega filma in ji močno odvzel vsiljivo propagandni značaj in ton, ki ga je imela prvotna verzija, toda vkljub temu je ostal film po svoji oblikovni svrsti pronačelnega značaja. Žirija kritično je v svojem pojedilju opozorila na krizo jugoslovanskega kratkega filma.

Producenti so že nekaj let zanemarjali kratki film. Mi v filmski publicisti lahko ugotovimo le to dejstvo. Koristno bi bilo — ker bo treba problem kratkega filma razčistiti in stanje sanirati — da bi se v debati o njem oglasili tudi producenti, ki razpolagajo s števil-

ne posvečamo tiste skrbi in zavzetosti za njegovo vsestransko rast, kakor posvečamo to skrb igranemu filmu. Letos n. pr. nismo videli v Pulju niti enega reportažnega filma, ki bi dosegel raven lanskoletnega Babajevca in Gervaisovega »Dneva na Reki«. Če izvzema-

»Veliki otroci« je filmski omnibus iz časov NOB, ki ga snema UFUF iz Beograda. Scenarij je napisal Stojko Janković, ki je obenem tudi režiser. Doslej so posneli prvo zgodbo »Rdeči šal«, kjer igra sta glavni vlogi mladi Milan Milošević in Janez Vrhumec. Oba sta na sliki.

Drugo zgodbo pravkar snemajo v Kranjski gori. kamni in nam po filmsko-ekonomski plati obrazložiti, kaj je pripeljal do stanja, ki začenja vsakogar, ki se malo bolj zanima za filmsko ustvarjalnost, skrbeli. Vtis, ki ga zapuša celoten kompleks kratkega filma skozi prizmo letosnjega puljskega festivala, namreč zelo preprosto govori o resnici, da nastajajo kratki filmi v večini naših filmskih produkcij kot nekakšen nezakonski otrok, ki mu

mo filma »Nikola Tesla« (Pogačič) in »Ob tovarišu tovariš« (Vicko Rašpor - Saša Petrovič), nismo videli niti enega dobrega kulturnega filma. Vsi, ki smo jih gledali, pa izražajo osebne prizadobe ustvarjalcev, ki pa ni našla tiste pomoči in opore, ki bi tej individualni prizadobi dala polsta in zagona. Zelo zanimiv je bil vsekakor nastop beograjskega podjetja »Slavija film«, ki je poslalo na festival kar osem kratkih filmov. Vsak izmed njih je govoril o resnem prizadevanju, da dobi naš kratak film zopet tisto za njegov ponovni kvaliteten in kvantitativni dvig. Zato so se filmi te produkcije v svojem konceptu in izvedbi tudi temeljito odlikovali pred filmi ostalih produkcij.

O kulturni naročnikov kratkih filmov smo še dovolj pisali in zato se ne kaže povratiti zopet na to temo. Letošnji festival je celo pokazal, da je to pisanje koristilo stvari in da so začeli koristiti scenaristom in režiserjem prepustiti precej svobode v umetniškem oblikovanju. Bolj, kakor ti filmi, vzbujajo skrb odzornost ali vsaj mla udeležba nekaterih pomembnih vrst kratkega filma, ki bi jih morale forsirati naše produkcije. Mislim predvsem na kulturni film. Če vzamem samo naše slovenske prilike in stanje, moram zapisati, da nimamo filma o Ivanu Cankarju (Režkov film je zastarel in je v času, ko je nastal, služil drugim namenom), Prežihovem Vorancu, Antonu Aškercu, Francetu Prešernu — da ne omenjam mož, ki so danes še živi in so stebri našega kulturnega življenja. Nimamo filmov o naših velikih kulturnih spomenikih, kakor so n. pr. freske v Hrastovljah,

gotška arhitektonika Ptujске gore, slovenskih zanimivosti, ki počasi izumirajo? In tako bi lahko naštevali še dalje, pa se pri tem ne bi dotaknili niti velikanskega in naglega preporeda naše domovine. O vsem tem mora izpregovoriti film, posebej še kratki film v svojih raznolikih vrstah. Čas hiti sila hitro naprej in kmalu nam bo verjetno zelo žal, da nismo v tem filmskem ustvarjanju razvili večje dejavnosti, oziroma da smo opustili tisto razgibanost, ki je še pred leti dajala našemu kratkemu filmu polsta in prinašala tudi vidne uspehe. Če imamo opravka s krizo kratkega filma, potem je bistvo krize v tej pasivnosti naših filmskih produkcij v odnosu do kratkega filma in do tematike za kratki film.

V tej zvezi pa se je treba vsaj mimogrede dotakniti še posebne vloge kratkega filma v dviganju in oblikovanju novih kadrov filmskih ustvarjalcev. V prvi fazi razvoja našega filma je bil kratki film šola filmskim ustvarjalcem, ki so posebej prešli na igrani film. Morebiti je eden izmed manj pomembnih vzrokov krize kratkega filma tudi v resnici, da so skoraj vsi, ki so dosegli uspehe v kratkem filmu, za vsako ceno skušali preiti na igrani film in je kratki film ostajal brez kadrov. Toda ta vzrok ni tako težen in odločujoč, kakor oni oserdnji, o katerem sem na kratko izpregovoril, saj so mi številni režiserji v pogovorih povedali, da si želijo zopet režirati kratki film (Stojanović, Pogačič) pa je poleg filma »Veliki in mali« režiral odlični kulturni film o Nikoli Tesli. A važneje je, da prihajajo leto za leto v film novi ljudje, da bi med njimi gotovo našli talente, ki bi se lahko razvili, če bi jim posvečali primerno skrb, a da vsi ti takorekoc nimašo priložnost, da bi se praktično preizkusili. Kratak film bi moral biti tista šola, kjer bodo soreli novi talenti, a kjer bodo znali onim, ki talenta nimašo, povedati, naj pustijo film in ne izgubljajo časa.

si radi še več kratkih filmov v te dežele. Znano je tudi, da novi zakon o filmu posebej ščiti kratak film in da so distribucije dolžne svoje filme opremiti s kratkimi filmi, ki jih kinematografi morajo predvajati. Zelo malo smo tudi storili za popularizacijo našega kratkega filma s posebnimi večeri kratkih filmov (v Zagrebu so dosegli s takšnimi večeri baše lep uspeh).

Kriza kratkega filma obstoji. Vroki sanjo so številni, a glavni leži po izkustvu in pouku, ki ga je dal puljski festival, prav v nezainteresiranosti naših produkcij za to področje filmskega ustvarjanja. V zvezi s poročili o rezultatih letošnjega festivala v Pulju smo le želeli opozoriti na problem, podrobno ga bo pa morala osvetliti podrobna, temeljito konkretizirana debata.

Vitko Musek

ALTA RIBA je tudi odkrila festivala v Cannesu. Malo pred festivalom je igrala manjšo vlogo v filmu »Odpustite nam naše grehe«. V Cannesu pa je za film »Arzene Lupine« tekmovala za glavno žensko vlogo, ki pa je ni dobila, pač pa so ji ponudili nekaj manjših vlog.

IZ ZGODOVINE KINEMASKOPA

Zopet je okoli leto... Lani smo na festivalu v Pulju slišali iz ust zastopnikov »Jugoslavija filma« in tovarne »iskra« obljubo, da bomo do letošnjega festivala že imeli lepo število kinemaskopsko preurejenih kinematografov v naši državi. Obljuba dela dolgi! Letos nam bodo morali pojasniti, zakaj se je to ni zgodilo. Ker pa trdno upamo, da bomo vendarle po vseh težavah dobili kinemaskopne vsaj v vsa večja jugoslovanska mesta, naj danes malo za vzpodbudo onim, ki nam pripravljajo kinemaskope, prelehamo zgodovino tega verjetno najpomembnejšega novega sistema v filmski tehniki. Omejiteli se bomo le na datume in ob njih bomo spoznali kako nagla in vztrajna je bila tekma za novi sistem, ki pa tudi leta 1952 ni bil tako »nov«, saj ga je že leta 1937 njegov iznajditelj predvajal in kazal na pariških svetovni razstavi. Toda leta 1952 se je mudilo... televizija je grozila... sicer pa naj govori zgodovina...

16. septembra 1953 so začeli v newyorškem kinematografu Rovi - Theatre predvajati prvi kinemaskopski celovečerni film, ki se je imenoval »Plašč« (The Robe). 24. septembra je tisk že objavil, da je film po svojem finančnem uspehu prekosil vse ostale.

9. novembra 1953 je začela družba 20th Century Fox predvajati svoj drugi kinemaskopski film »Kako poročiš milijonarja?«.

19. novembra 1953 je London kot prvo mesto v Evropi začelo predvajati kinemaskopski film, a 3. decembra je Londonu sledil Pariz, naslednji dan Frankfurt in pet dni pozneje Avstralija.

25. decembra 1953 je bilo 84 kinematografov v New Yorku preurejenih za predvajanje kinemaskopskih filmov s stereofonijo.

25. marca 1954 je prejela družba 20th Century Fox za uvedbo kinemaskopa akademsko nagrado »Oscar«.

16. septembra 1954 je bilo v ZDA in Kanadi preurejenih za predvajanje kinemaskopskih filmov 8000 kinematografov. Tedaj so Evropa, Azija, Afrika, Južna Amerika in Avstralija imele tudi že skupno 4000 kinemaskopskih kinematografov.

21. aprila 1955 je Earl I. Sponable objavil v Chicagu, da uvaja družba 20th Century Fox nov način snemanja kinemaskopskih filmov, namreč snemanje na 55 mm široki filmski negativ, ki ga pri kopiranju pomanjšajo na normalno 35 mm širino. Novi sistem daje popolnoma ostro sliko in izredno čisto projekcijo.

23. avgusta 1955 so začeli v Boothbayu anemati po novem sistemu film »Karuselle polstimskega Rodgersovem in Hammersteinovem odrsko-revizijskem delu.

16. septembra 1955 je v ZDA in Kanadi že 15.487 kinemaskopskih kinematografov, a po vsem ostalem svetu 25.149.

1. novembra 1955 je stekla kamera za nov film po sistemu »Cinemascope 55«, zopet po Rodgersovem in Hammersteinovem delu »Kralj in jaza«.

26. aprila 1956 prvo javno predvajanje filma po sistemu »Cinemascope 55« v Parizu. V tem času je po svetu že preko 35.000 kinematografov preurejenih za predvajanje kinemaskopskih filmov...

Torej takorekoc blazna tekma... tekma s televizijo... in seveda tudi z drugimi filmskimi družbami, ki so poskušale dohiti prednost družbe 20th Century Fox v uvajanju drugih sistemov, kakor so Vista-Vision, Cinemara, Todd-AO. Vse kaže, da je v tem tekmovalju ohranil kinemaskop še vedno prednost, čeprav je popusti-

V drugem delu trilogije režiserja Otokarja Vavre, (prvi del smo videli pod naslovom »Jan Hus«), ki nosi naslov »Jan Žižka«, zopet nastopa isti igralec v glavni vlogi ZDENEK STEPANEK. Tokrat igra vojaškega voditelja Jana Žižko. Naša slika ga kaže med borbo proti štirinajstletnim četam, ki so jo bili huziti med odhodom iz Prage na Tabor.

la tista vrtoglavlava prvih mesecev, ko so mislili in tudi napovedovali, da je odklenalo staramu, klasičnemu sistemu snemanja in reprodukcije filmov. To tekmovalje se je odražalo tudi na mednarodnih festivalih, ki so bili lani v znamenju novih sistemov, medtem ko je letošnji vdor novih sistemov že po-

stupil in se je nemir, ki so ga vnesli filmski tehniki v vse filmske kroge, poleg tega je začel prevladovati trezen razum. Pa ne samo to. Filmski ustvarjalci so novi sistem osvojili in začeli funkcionalno vključevati v svoje umetniško ustvarjanje. Filmska umetnost je pridobila novo izrazno sredstvo...

Francoski režiser Delannoy končuje v pariških kinemaskopski barvisti film »Notredamski svonar«. To je že tretja verzija tega filma po romanu Victorja Huga. V Delannoyevem filmu igra vlogo ciganke GINA LOLLOBRIGIDA, ki je vidimo prav v tej vlogi na naši sliki.

Francoski režiser Delannoy končuje v pariških kinemaskopski barvisti film »Notredamski svonar«. To je že tretja verzija tega filma po romanu Victorja Huga. V Delannoyevem filmu igra vlogo ciganke GINA LOLLOBRIGIDA, ki je vidimo prav v tej vlogi na naši sliki.

PRIPRAVLJAJO — SNEMAJO

ANNA MAGNANI trenutno še vedno nastopa pred kamero v Maria Camerinia filmu »Sestra Laetitia«. Tokrat bo ves čas nosila redovniško obleko. Pravijo pa, da je film povprečna melodrama.

JACQUES TATI je začel snemati svoj tretji film »Moj stric, ki ga je že dolgo napovedoval. Seveda zopet sam igra glavno vlogo.

IVAN DESNY je sprejel zanimivo ponudbo. V dveh verzijah istega filma bo namreč igral isto vlogo. Gre za film »Anastasia«. Prvega snemajo v

Berlinu z Lilj Palmer v glavni vlogi, drugega pa v Londonu z Ingrid Bergmanovo v enaki vlogi.

NA FESTIVALU V EDINBURGHU bodo letos prvič podelili nagrado za najboljši umetniški film. Ta angleški festival je bil doslej znan predvsem po tem, da niso delili nobenih posebnih nagrad, temveč samo priznanja.

JOSH LOGAN se mudi na Japonskem, kjer pripravlja snemanje svojega novega filma »Sayonara«, ki se naslanja na zelo priljubljeni roman Jamesa Michenera.

JOHN FORD je končal svoj čisto irski film »Trije Shamrockovi listi«. V filmu nastopajo čisto irski igralci Barry Fitzgerald, Maureen O'Hara, Ward Bond in Victor Mac Lagen.

RENATO CASTELLANI snema sunane posnetke svojega novega filma »Sogni nel casotto«, v katerem igra glavni vlogi Cosetta Greco in Carlo d'Angelo.

LUIS BUNUEL se je odločil, da bo igral glavno vlogo v njegovem novem filmu »Teresa Etienne« znana francoska igralka Francoise Arnoul.

Veliki filmi — Veliki uspehi

Za avstrijski strokovni časopis, ki ga izdajajo lastniki kinematografov, je napisala njihova hollywoodska dopisnica Hedy Karp zanimiva zapažanja v zvezi s produkcijo velikih spektaklov, ki so jih zadnja leta posneli v ZDA. Nikjer namreč ni napisano, da mora takšen film že sam po sebi predstavljati pri publiki uspeh, posebno pa so še velike razlike med ameriško in evropsko publiko. Toda če so se pred nekaj leti snemali v Hollywoodu velike, tako imenovane superfilme, ki so bili samo paša za oči, a brez vsebinske, predvsem pa umetniške vrednosti, so prav zadnje leto na izkustvih s poprejšnjimi filmi začeli snemati filme, ki so sicer veliki spektakli, a ki imajo tudi svojo umetniško vrednost. Hollywoodu, pa tudi nekaterim evropskim produkcijam so distribucije, posebno pa lastniki kinematografov očitali te velike filme, češ da porabijo zanje ogromna sredstva, ki jih skušajo nato dobiti — z dobičkom seveda — nazaj z visoko izposojevalnostjo. Toda prav nekaj najnovejših filmov je pokazalo, da kaže v dober film vložiti tudi velika sredstva, ker se kaj hitro temeljito povrnejo. Publika namreč ni več zadovoljna samo z zabavo in razvedrilom, temveč si želi kvalitetne zabave in razvedrila. To so najlepše pokazali nekateri najnovejši filmi.

V zadnjem času so zelo priljubljeni glasbeni filmi. Toda ne tiste prazne glasbene revije, ki so bile po sili skovane skrupaj v celovečerni film, temveč glasbeni filmi z vsebino, ne poneti solzavo, temveč z resnimi umetniškimi pretenzijami. Tako sta dva izmed njih — »Fante in dekleta« (Guys and Dolls), kjer nastopajo Marlon Brando, Jean Simmons in Frank Sinatra, in pa »Oklahoma« izpolnili vsa pričakovanja. Enako je tudi z velikim filmom družbe 20th Century Fox »Carousell«, medtem ko je posebno lep in doslej najdražji glasbeni film iste družbe »Kralj in jaza« prekosil vsa pričakovanja že v prvih dveh tednih predvajanja, pa če-

tudi so ga vrteli samo v 15 kinematografih. V tem času je prinesel tri četrt milijona dolarjev izkupička. Kaže, da bo prav ta film prekosil po finančnem uspehu vse ameriške velike glasbene filme.

Toda za nasprotje od velikih filmov je tudi resnica, da je publika vzbujala mala, drobna, a močnejša filmska dela. Najlepši dokaz je film »Marty«, ki so mu vsi prerokovali slab finančni uspeh. V filmu ni razkošja, temveč preprostost brooklynskega predmestja, v njem ne gre za velika dejanja in privlačne junake, temveč so junaki preprosti ljudje, ki se pogovarjajo o čisto vsakdanjih stvareh. Toda v njem je srce, tako preprosta in vsakdanja ljubezen, da smo na takšne ljubezni v filmu takorekoc že pozabili. In vendar je po Grand Prixu v Cannesu film po vsem svetu dosegel neslučen uspeh. Družba Hecht-Lancaster je pa dosegla še drug velik materialni uspeh s filmom »Trapez«, ki je enem tednu samo v ZDA prinesel družbi preko štiri milijone dobička, a računamo, da bo prinesel skupno okoli deset milijonov dolarjev dobička. Film ni uspel samo v ZDA, temveč je n. pr. tudi v Londonu, kjer so ga že začeli predvajati, posekal vse dosedanje rekorde. Nič čudnega, če je posebno po filmih »Marty« in »Trapez« družba Ben Hechta in Burta Lancastera pridobila izredno na svojem ugledu in se uvrstila med najboljšje v ZDA. Zadnje dni je prišel od tam glas, da namestava družba sklenila z dvajsetimi najvidnejšimi ameriški filmskimi igralci dolgoročne pogodbe, a na sebe je s takšnimi pogodbami že vezala nekaj odličnih režiserjev.

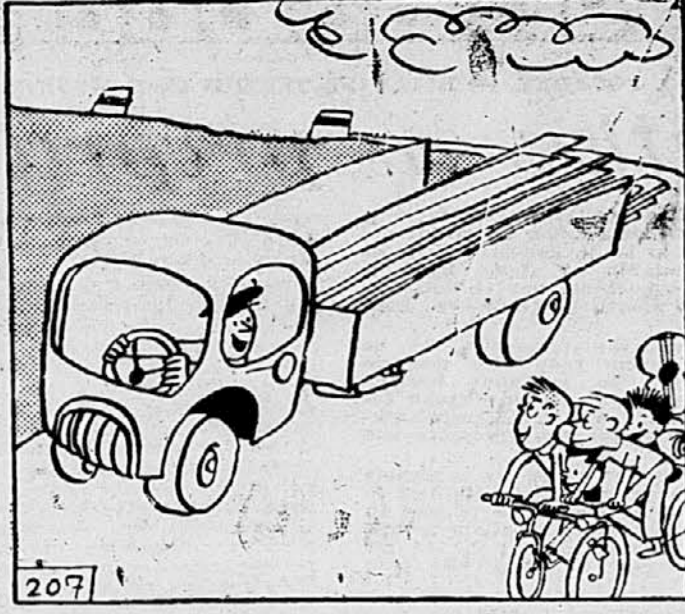
Situacija se v Hollywoodu zelo hitro menjava. Posebno je na njo vplivalo ustanavljanje manjših filmskih produkcij, ki hočejo biti neodvisne in med katerimi jih je lepo stavilo takšnih, ki hočejo tudi za vsako ceno s svojimi delom uprskati na kvaliteto ameriškega filma in ga iztrgati iz krepkopleve filmske industrije.

205. - V spomin na lepo taborenje je sklenil Milan fotografirati vse obornike. Imel je tudi samospodniček, da bo tudi sam na sliki. A ko je pohtel od aparata, da se postavi k ostalim, mu je spodarilo. Le za spoznanje je premaknil stojalo in z njim seveda tudi aparat.

206. - Še veliko zanimivih in veselih dogodivščin so naši taborniki doživeli na morju. Posebno lepi so bili večeri, ko so ob tabornem ognju sprepevali slovenske pesmi, naši prijatelji pa so jih pridno spremljali s svojim orkestrom. Toda, 20 dni je minilo in morali so se pripraviti za povratek. Poslovlili so se od svojih prijateljev in odrinili na svojem vozilu.

207. - Ko so se pripeljali na glavno mesto, se je ustavil pred njim kamion. »Kam« jih je vprašal šofer. Izkazalo se je, da so namenjeni v isto smer in šofer jih je kar naložil na svoj kamion. Zvečer so bili že v domačem mestu.

KINO

SPORED ZA TOREK

UNION: ameriški barvati film »TO JE LJUBEZEN« V glavni vlogi: Katrya Grayson in Joan Weldon. C. N. St. 24. Predstava ob 18. in 20.30.

KOMUNA: jugoslovanski film »SLOVA« V glavni vlogi: Joan Weldon, E. N. St. 24. Predstava ob 18. in 20.30.

SLOGA: ameriški film »VZDOL ŽELIŠTI ULICE« V glavni vlogi: Broderick Crawford in Ruth Roman. Predstava ob 17. in 21. Ob 10. matineja istega filma.

VICE: ameriški film »LJUBEZEN S TUJCEM« V glavni vlogi: Joan Weldon. C. N. St. 24. Predstava ob 18. in 20.30.

SOKA: amer. film »LJUBEZEN S TUJCEM«. V glavni vlogi: Joan Weldon. C. N. St. 24. Predstava ob 18. in 20.30. Predprodaja vstopnic v vseh kinematografih od 14. dalje, za matinejo pa od 20.30.

LENI: DOM JLA: franc. film »PARIZ VEDNO POJE«. Predstava ob 20.30. Predprodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

LITOSTROJ: ruski barvati film »OBDA«, tednik FN 28. Ob 20. Predstava vstopnic uro pred pričetkom predstave. Zlatnikratnik KAMNIK »DOM«: amer. barvati film »BEG IZ TRNJAVE«. BLED: angli-ital. film »HOME IN JULIA«. Ob 18. in 20.30.

NOVO MESTO KRKA: madžarski barvati film »LILIONFI«. Komedia.

KRANIŠTORŽIC: amer. film »BISTRE GLAVICE«. Ob 20.30. amer. barvati film »LEJNI PARTIZAN«. amer. barvati film »STREL CAKA«. Ob 18. in 20.30.

JESENICE: amer. barvati film »LEJNO GOSTOVANJE«. Ob 18. in 20.30.

JESENICE: »RADIO«: zaprt!

Š E N E K A J

MOZ NEMŠKE TURISTE ARETHAN, KER JE OSUMLJEN, DA JE UTOPIJL SVOJO ŽENO

Nemška turistka Marija Helmut iz Esena je prišla nedavno s svojim možem v Poreč na letovanje. Svoj čas sta prebivala na morju, na sprehodnih in izletih v okolico in je ostalo njuno življenje nepoznano, dokler se ni pripetila nesrečna primera, ki je razburil turiste in prebivalce v tem mirnem praprošnem mestecu.

Nekoga dne je mož Marije Helmut pripeljal s čolnom svojo osemdesetletno ženo in ves obupan pripovedoval na obali, kako se je kopal z njo v morju pri nekem otoku, kako je žena odplavala kakih 20 m daleč od obale in kako jo rešnikar izgnal v morju. Pripovedoval je nadalje, kako jo je izvil iz vode in potegnil v čoln. Vendar je bilo prepozno, bolela je na srcu in umrla zaradi srčne kapi. Ves trud zdravnikov, da bi obudili nesrečno Marijo, je ostal brez uspeha. Mlada žena, mati treh otrok, je umrla in so jo pokopali v Poreču na izzvočno lepem njenem otoku.

Ko je pokopal svojo ženo, se je mož vrnil v Esen in sporočil njenim sorodnikom, kako je umrla. Sporočil jim je namreč, kako ji je spodarilo z neke skale, kako je padla v morje in utonila kljub vsem poskusom kopalcev, da bi jo rešili.

Vse bi ostalo pri nesrečnem slučaju, ako ne bi te dni prišel v Poreč brat pokončnice z namenom, da bi prenesel posmrtne ostanke svoje sestre v Esen. Ko je pripovedoval o njeni smrti, je zvedel, da je Marija utonila v morju, ko je kopal v bližini otoka, kar je bilo prepovedano. Mlada žena, ki je to zvedel, je brat odšel na upravnice za notranje zadeve in dejal, da je enostavno nemogoče, da bi njegova sestra utonila na ta način v morju, ker sploh ni znala plavati.

Razen tega je povedal, da je

njegova sestra pred odhodom v našo državo izjavila nekaj svojih prijateljem, da se boji svojega moža.

Vse to, kakor tudi nasprotujoče si dejave o namenu, namreč Marije Helmut, so zbudile sum, da je mož utopil svojo lastno ženo v morju, zatem pa izmislel nesrečno smrt.

Takoj zatem so aretirali Marijinega moža in se preselila na daljšje, da bi razvedrili ta dogodek.

POZAR POVZROČIL NAD 6 MILIJONOV ŠKODE

Srednji noči 18. t. m. je izbruhnil požar na velikem gospodarskem poslopiju v Kozarišču pri Starem trgu. Požar je zajel podstrešni del ogromnega poslopija in uničil ostreže v dolžini 40 m. Požar je popolnoma uničil tudi 70 tisoč kilogramov sene, elektro-motor, samorezno in drugo orodje, ki je bilo v gorčem objektu. Celotno škodo, ki jo je povzročil požar, ocenijo na več kot 6 milijonov dinarjev. Požar pa bi lahko napravil še mnogo več škode, vendar pa so nadaljnje širjenje ognja preprečevali požarni varnostni židovi in gasilci, ki so z veliko poštrevnostjo in z modernimi gasilnimi sredstvi obvarovali nadaljnje objekte pred ognjem.

Vzrok požara sprva ni bil jasen, po natančni preiskavi in pregledu pogorišča pa so ugotovili, da je požar povzročil kratek stik električne napeljavne mreže, ni bila po predpisih varno napeljana, zaradi česar so se večkrat nastajali kratki stiki. Delovnik, ki je bil pri napeljavi, ni upošteval varnostnih predpisov, zaradi česar je nastal močan kratki stik, ki je zanel požar. Razen napak v električni napeljavi so nepravilni ljudje opremili še varovalke s predebelo žico. Pri električnih delih je potrebno dosledno izvajanje predpisov, zlasti kadar se napeljava nastavlja na lahko vnetljivih objektih.

DVA POZARA ZARADI STRELE

Dne 21. t. m. okrog 6 zjutraj je v okolici Logatec divjalo neurje. Ob 6.17 je trčilo v Kozolec, last Frančiška Mužec. Kozolec je bil velik in polno naložen z žitom, senom in listjem. Rešilo se je vendar, ker se je nekaj kmetijskega orodja, ker je osenjen prehitro zajelo celotno poslopije in zaradi vročine niso mogli blizu. Gasilci so preprečili razširitev požara na sosednja poslopija. Škoda je za 80.000 dinarjev.

Istega dne ob 4 zjutraj pa je v okolici Kozolec, last kmet Alojzja Zakrjakša v vas; Hiten pri Cerinici, Kozolec, napojen po

z raznimi kmetijskimi pridelki, je pogorel do tal, zgoraj pa so tudi vozovi in vse poljsko orodje, ki je bilo pod kozolecem. Škoda je nad 700.000 din.

ENO URO MED ŽIVLJENJEM IN SMRTJO

Dne 26. t. m. se je ob 8.30 pripetila bližnji gostilne Jesina Rudniku nezgoda, pri kateri bi kmalu izgubil življenje dveletni Stanko Šaubač Medtem ko sta zakonca Šaubačova odšla zjutraj po opravkih, da bi nakupila živila, so ostali njuni trije otroci, sicer 7, 5 in 2 leti stari doma, kjer go se igrali okrog vodnjaka na avorščici. Vodnjak, globok kakor 4 metre, v katerem je približno 1 m visoka voda, je bil pokrit s starimi preprečniki deskami. Dveletni Stanko je splezal na vodnjak, kjer je odmaknil eno izmed desk, pri tem pa je omahnil in padel v vodnjak. K sreči se je fantek oprjel za cev črpalnice, ki je bila na vodnjaku, da bi se lahko oprjel za ročice, ki so ga držale nad vodo. Njegova sestra in brat sta obupana in prestrašena klicala na pomoč in stekla katar, da bi bežili iz vodnjaka otroka, ki se je oprjel za ročice, ki so ga držale nad vodo. Njegova sestra in brat sta obupana in prestrašena klicala na pomoč in stekla katar, da bi bežili iz vodnjaka otroka, ki se je oprjel za ročice, ki so ga držale nad vodo.

PRI DELU STA SE ZASTRUPILA

Pod tem naslovom smo 3. t. m. poročali, da sta se v podjetju »Pijama« Podgraj pri Ilirski Bistrici onesvestila dva delavca, ki sta čistila cisterno, v kateri je bil prej kisl. Rešil ju je tovariš, ki je slučajno prišel mimo. Rešeno je bilo, da sta pri tem uporabila maski, ki za to dela nista bili primerni. Kakor nam se zdaj poročajo, je posebna strokovna komisija ugotovila, da delavca nista montirala potrebni instalacije za odvajanje plinov iz cisterne, ki so bile na razpolago, in da nista upoštevala zadevnih varnostnih predpisov. Zato je vodstva podjetja zaradi te nezgode, ki je sreči ni imela hujših posledic, ne zadeva nobena krivda.

NEZGODE V MARIBORU IN OKOLICI

Obiranje sadja se je že začelo, hkrati s tem pa se množe tudi nesreče. Skoraj vsi dneva da ne bi klicali na pomoč reševalne postaje, naj pomaga ljudem, ki so padli z drevesa in si polomili roke ali noge. Hule je že skupna Ana Brusnik, ki je v Partinju pomagala obrati slive. Padla je z drevesa in dobila poleg notranjih poškodb hud pretres možganov, da so jo morali prepeljati v bolnišnico. Zlomila si je tudi desno roko. Pri obriranju sadja je potrebna primerna previdnost in poznavanje krhkosti posameznih vrst dreves.

Nesreče, pri delu so zadnje čase zopet bolj pogoste. Posebno v kovinskih-predelovalnih industrijah se dogajajo, nesreče pri prekladanju težkih železnih kosov. Posledice so hude poškodbe na rokah in nogah. Navadno, so take nesreče posledica nepravilnosti, neupoštevanja varnostnih predpisov, pa tudi manomarnosti. V takih podjetjih bo vsakokrat treba še poostri higiensko-tehnično zaščito zlasti glede upoštevanja varnostnih predpisov in poučevanja delavcev. Vsaka taka nesreča povzroča ne le bolniške in zdravniške stroške, marveč tudi izpad v proizvodnji in s tem na narodnem dohodku.

V bazen vrele vode je padel v Mariborski livarni zaposlen Ernest Ficko. Dobil je po vsem telesu nevarne opekline in je njegovo stanje zelo kritično. Kako je nastala ta nenavadna nesreča, bo ugotovila preiskava. Tudi v tem primeru gre bržkone za neupoštevanje varnostnih predpisov in nepravilnost pri delu.

OGLAŠE

za »Slovenski poročevalec« sprejemajo na podeljelju tudi poštni uradi in pismonoše.

UPRAVNI ODBOR TVORNIC ČARAPA »KLJUČ« V SARAJEVU RAZPISUJE NATEČAJ ZA TEHNIČNEGA VODJO

Pogoji: inženir tekstilne stroke ali tehnik s daljšo prakso v tekstilni industriji.

Vse ostale informacije dobite v upravi tovarne. Pismene ponudbe, s podatki o šolski izobrazbi in o dosedanjem službovanju, pošljite do 15. septembra 1956.

Kaznovane osebe ne pridejo v poštev.

ZA OBCUTLJIVO KOZO

„Pour Vous“

KLINICNO PREIZKUSENA KREMA!

STOP! Noheni nadomestkov več! FLEX se zopet dobi. FLEX čisti madeže in ne pušča roba okrog madeža.

Cistoča v toaletnih prostorih je ogledalo kulturnega naroda

GO-KO

za dezodorizacijo bodo mnogo pripomogle

Ce hočete enostavno pa vendarle izkakovati nego kože, uporabljajte Teint Bell ROZNO MLEKO. Vsebuje naravna hraniiva, ki jih potrebuje tvoj teint.

DOBRITELI

Nameste cvečla na krsto drage pokonice Ivana Simiče je darovala Iva Pohar 1.000 din za siopno mladino. Obema darovalcema iskrena hvala!

Prostovoljno gasilsko društvo na Brezovici pri Ljubljani obvešča, da so bile izrečane naslednje dobitke, niso pa dvignjeni dobitki: 704, 286, 970, 765, 637, 323, 526, 387, 1528, 79, 698, 156, 861, 332, 968, 984, 842, 1567, 149, 1181, 133, 373, 150, 381.

Dobitki se lahko dvignejo do sobote dne 1. 9. 1956 in sicer vsak dan od 17. ure dalje. Po tem času priprejemo v društveno last in upravni odbor z njimi pristo razpolaga.

V počastitev spomina na blagopokojnega Viktorja Fereta je pokonil Robert Pohar 1.000 din za siopno mladino.

Nameste cvečla na grob pokonice Ivana Simiče je darovala Iva Pohar 1.000 din za siopno mladino. Obema darovalcema iskrena hvala!

Planinsko društvo Ljubljana obvešča, da so bile izrečane naslednje dobitke, niso pa dvignjeni dobitki: 704, 286, 970, 765, 637, 323, 526, 387, 1528, 79, 698, 156, 861, 332, 968, 984, 842, 1567, 149, 1181, 133, 373, 150, 381.

Dobitki se lahko dvignejo do sobote dne 1. 9. 1956 in sicer vsak dan od 17. ure dalje. Po tem času priprejemo v društveno last in upravni odbor z njimi pristo razpolaga.

V počastitev spomina na blagopokojnega Viktorja Fereta je pokonil Robert Pohar 1.000 din za siopno mladino.

Nameste cvečla na grob pokonice Ivana Simiče je darovala Iva Pohar 1.000 din za siopno mladino. Obema darovalcema iskrena hvala!

PUTNIK SLOVENIJA

obvešča o svojih izletih doma in v tujino:

8. septembra - 12-dnevno avtobusno potovanje po JUGOSLAVIJI (Sarajevo - Mostar - Dubrovnik - Split - Zadar - Opatija). Cena 2.800 din.

13. septembra - 7-dnevno potovanje po DUBROVNIKU z novim luksuznim parnikom »Jugoslavija«. Cena 2.800 din.

16. septembra - avtobusni izlet v BEOGRAD na mednarodno nogometno tekmo Jugoslavija-Madžarska.

18. septembra - 5-dnevno avtobusno potovanje za člani kmetijskih združenj in posestev PO VOJVODINI IN SUMADIJI z ogledom mednarodnega kmetijskega velesejma v Novem Sadu.

V času MEDNARODNEGA JESENKEGA VELESEJMA V ZAGREBU od 7. do 20. septembra prirejamo stalne enodnevnne avtobusne izlete.

Istoačasno Vas vabimo, da zahtevate programe naših avtobusnih izletov, ki jih prirejamo v inozemstvo:

V septembru: štiridnevni avtobusni izlet BENETKE - MILANO - TRST.

Štiridnevni avtobusni izlet v MÜNCHEN (na Oktoberfest).

Štiridnevni avtobusni izlet po DOLOMITIH (Verona - Gardsko jezero - Trento - Bolzano - Merano - Cortina - Udine).

petdnevni avtobusni izlet DUNAJ - PRAGA.

Istoačasno opozarjamo na naše stalne avtobusne izlete v TRST in PO KOROŠKI, ki jih prirejamo vsak mesec.

Bredeti se odtičate za izlet ali daljše potovanje se posvetujte z nami.

Udobni turistični avtobusi s katerimi prirejamo izlete in potovanja in strokovni vodilci, katerim zaupamo vodstvo potovanja, Vas bodo zadovoljili!

POSEBNO OBVEŠČILO:

PUTNIK SLOVENIJA organizira v sredo 29. avgusta avtobusni prevoz od Ljubljane do Kopa in oziroma Portoroča. Odhod iz Ljubljane ob 6. uri zjutraj. Cena prevoza 200 din za osebo. Prijave sprejema poslovalnica v Ljubljani.

MALI OGLASI

CISTO NOV, PRAVI LINOLEJ, 415x2, prodam Gubčeva 14, pri ulici, 5ŠKA. 18012-4

LEPOROČNI STROJ JACH prod. Klopčič Ivan, Prevoje 52, pošta Lukovica. 18040-4

SOBO V CENTRU, s posebnim vzhodom, 1ščem, Ponudbe v ogl. odd. pod »Televizija«. 18017-9

PRODAM ŽELEZNO POSTELO, 3 marmornate plošče, izlet, vrata, okna, lončeno peč. Prijateljstva 12 (Prule). 18047-4

KLAVIR znamke »Stingel«, odlično ohranjen, prodam. Naslov v ogl. odd. 18058-4

PISNO IN POSTENO GOSPODINSKO POMOČNICO sprejem takoj. Javite se popoldne. Naslov v ogl. odd. 18048-1

DVOSTANOVANSKO HIŠO na delu, takoj vseljivo, v bližini železniške postaje, ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. 18053-7

ZAMENJAM SOBO s souporabno kopalnico v centru Sarajeva za enako v Ljubljani. Naslov v ogl. oddelku. 18052-9

MIRNA ZAKONCA BREZ OTKOV 18054-4

SOP KLJUČEV izgnanih v ne. deljo zjutraj. Copova ali Trubarjeva. Najdite bližini prosim, da jih odda v ogl. odd. 18046-10

Tovarna kleja Ljubljana

Smartinska cesta 50, telefon 30-368

proizvaja

košni kiej,	kožno mas,
kožni kiej,	surovo kožno moko,
želatino, tehnično,	razklesano kožno moko,
želatino, prečiščeno,	košni pepel,
kožno mas, rafinirano,	roževino.

Proizvajalci živalske krme in kmetijska posestva!

Nudimo Vam za živalsko krmo:

razklesano kožno moko po 22 din za kg franko Ljubljana;

razklesano kožno moko po 22 din za kg franko Ljubljana;

košni pepel po 24 din za kg franko Ljubljana.

Sprejemamo naročila od 5 ton naprej.

ANTON MIZIGOJ

posesnik iz Stare vasi

Na zadnji poti ga bomo spremlili v torek, 28. avgusta ob 16. uri izpred hiše žalosti na pokopališče Videm-Krško.

Zalujoči: žena Karolina; otroci: Mirko, Marica, Ferdinand, Emil, Zofka, Marčeta, Darko, Aleš, Dragica in Danči; sestri: Jožeta in Ana; snaha, zetje, vnuki, vnučkinje in ostalo sorodstvo.

Videm-Krško, Ljubljana, Medana, Sp. Cerovo in Čedad.

INDUSTRIJA PLATNIH IZDELKOV JARSE

pošta Domžale

sprejme tako; v stalno službo

SOFERJA - AVTOMEHANIKA

POGOJ: izurjenost, vestnost in treznost.

Kdor ima te pogoje naj pošlje pismeno ponudbo s navedbo dosedanjih zaposlitev ali naj se osebno predstavi v upravi tovarne, najpozneje do 31. t. m.

OPAZORILLO

UPRAVE ZAGREBSKEGA VELESEJMA

Zaradi rekordnega števila domačih in tujih razstavilcev in potrjenega razstavnega prostora na letošnjem zagrebškem velesejmu poziva Uprava velesejma vse razstavilce, da TAKOJ začnejo urejevati svoje razstavne prostore. Vsa dela pri ureditvi razstavnih prostorov obeh delov velesejma morajo biti končana vključno do

6. SEPTEMBRA DO 9. URE DOPOLDNE.

Po tem roku ne bodo mogli razstavilci opraviti nobenih del in bodo morali zapustiti paviljone in velesojem.

MARIBOR

Torek, 28. avgusta.

Dežurna lekarna: »Meljer, Meljška cesta 2.«

RADIO

5.00 do 14.40 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 14.40 do 15.00 Zelišti ste - poslušajte! 15.00 do 17.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 17.00 do 17.15 Domača poročila; 17.15 do 17.35 Zabavna glasba - vmes objave; 17.35 do 17.55 Narodne pesmi pojo Tr. Polonca in Miro Gregorin; 17.55 do 22.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

UMETNOSTNA GALERIJA

Razstava sodobne srbske grafike je odprta od 10. do 18. ure.

ROGASKA SLATINA

Gostovanje Slovenskega narodnega gledališča iz Trsta. Milan Begović »Brez tretjega«.

KINO

Ptu: ameriški film »Čudoviti otroci«.

Murška Sobota: ameriški film »Mojke«.

INDUSTRIJA PLATNIH IZDELKOV JARSE

pošta Domžale

sprejme tako; v stalno službo

SOFERJA - AVTOMEHANIKA

POGOJ: izurjenost, vestnost in treznost.

Kdor ima te pogoje naj pošlje pismeno ponudbo s navedbo dosedanjih zaposlitev ali naj se osebno predstavi v upravi tovarne, najpozneje do 31. t. m.

OPAZORILLO

UPRAVE ZAGREBSKEGA VELESEJMA

Zaradi rekordnega števila domačih in tujih razstavilcev in potrjenega razstavnega prostora na letošnjem zagrebškem velesejmu poziva Uprava velesejma vse razstavilce, da TAKOJ začnejo urejevati svoje razstavne prostore. Vsa dela pri ureditvi razstavnih prostorov obeh delov velesejma morajo biti končana vključno do

6. SEPTEMBRA DO 9. URE DOPOLDNE.

Po tem roku ne bodo mogli razstavilci opraviti nobenih del in bodo morali zapustiti paviljone in velesojem.

SPORTNI POROČEVALEC

NA BLEDU SE MENJAVAO POSADKE — BLIŽA SE TEKMOVANJE MOŠKI

Dan počitka in priprav

BLEDE, 27. avg. Predsednik mednarodne veslaške federacije G. Gaston Muller je izjavil danes zastopnikom tiska, da je bil evropski šampionat za ženske v veslanju, ki se je končal včeraj, do zdaj največja prireditev v ženskem veslanju na svetu. Dalje je naglasil kvaliteten napredek prav vseh udeležencev, kar se vidi tudi po tem, da ekipe sovske zveze v tem sportu niso več brez konkurence.

V zvezi s kongresom mednarodne veslaške federacije, ki bo jutri, 28. avg., predsednik mednarodne veslaške federacije G. Gaston Muller je izjavil danes zastopnikom tiska, da je bil evropski šampionat za ženske v veslanju, ki se je končal včeraj, do zdaj največja prireditev v ženskem veslanju na svetu. Dalje je naglasil kvaliteten napredek prav vseh udeležencev, kar se vidi tudi po tem, da ekipe sovske zveze v tem sportu niso več brez konkurence.

Kongres bo moral rešiti vprašanje, ali naj se prizna zapoznela prijava Bolgarije za sodelovanje na tem prvenstvu. G. Muller je mnenja, da bi utegnil kongres pristati na veljavnost te prijave in da bosta tako bolgarski skiff in dvojka s krmarjem, ki sta že prišla na Bled, lahko do petka do nedelje nastopila, če hoče to resizvesti, se bo sredi tedna državni udeleženci povzpelo na 22. številu ekip pa na natanko 100.

Danes je bilo izdano uradno obvestilo o neuradnem ekipnem plimsanju na pravkar zaključenem ženskem tekmovalnem prvenstvu. Prvo mesto je zasedla Sovjetska zveza z 28 točkami, za njo so se razdelile Romunija s 24, Nemčija z 21, Madžarska s 18,5, CSR s 14, Avstrija s 9,5, Poljska s 7,5, Finska s 4,5

In Francija s 2 točkama. Ekipa SZ je osvojila razen tega pokal romunske veslaške federacije za zmago v osmercu in pokal veslaške zveze Jugoslavije za zmago v dvojni. Čeprav je krmar, ki sta že prišla na Bled, lahko do petka do nedelje nastopila, če hoče to resizvesti, se bo sredi tedna državni udeleženci povzpelo na 22. številu ekip pa na natanko 100.

Ženske so šle, moški so na poti

Zensko evropsko prvenstvo v plimsanju je brezhibno uspelo. Danes ima prebrani Bled že precej drugačen obraz. Veslaški so odšli, večidel na morje — razen Avstrij, ki so se vrstile domov. Na vsa njihova mesta pa prihajajo sedaj veslaši iz vseh koncev Evrope, da se bodo konec tedna pomerili za evropske naslove med seboj. In več jih bo in tudi hušji bodo.

Udeleženci tekmovalstva so imeli smotno v Kozini družinski zaključek. Obsejni prostori niso mogli sprejeti vseh tekmovalcev in spornih funkcionarjev ter ostalega občinstva, ki si je hotelo bližje ogledati zanimive zastopnice toličkih narodov. Prirediteljski odbor je pripravil gostom prekrupno spored z blejsko folklorno skupino in pevci, tako da so številni tuji leonko dobili bežen vtis o naših pesnikih in plesu. Nato pa so kačinski podobni središči svetovlatonске glasbove, tako da ti v tej oglašodni središči ni bilo treba več zadržati svojih dušičnic. Na srečo je bil kdaj pa kdaj tudi odmor in sedaj in naključno lahko dopovedati, kaj želiš.

Razigrani gostje vseh narodov, jezikov, toalet in spolov so navegovati osobe stike, izmenjavali znake, si zapisovali naslove in skrbepri prijateljstva ter se gladko

spoznavali kljub zaščitanju v besedi. Pravzaprav je šlo najraje v jeziku, kd si ga znaš madžarski. V poznih nočnih urah so se mnogi stari in novi znanci zatekli za bunker.

Rusije so bile menda od vseh najbolj razigrane. Prav nič jim ni bilo videti, da bi bile v strahu pred posledicami svojih mentorjev. Kar imenovane so se pomelale v mednarodno množico mladih športnikov in se z njihimi kar moč priročno, pomenskovo, in to njihovo razigranost je lahko razumeti, saj so pobrale najlepše nagrade in

ATLETSKI MITING V LJUBLJANI

Ljubljana, 27. avg. Včeraj je bilo na stadionu Ljubljane atletski miting na katerem so nastopili atleti Odrada, Svobode, Kanarika, Litije in Ljubljane. Na tem tekmovalstvu je Hafner (Lj) postavil tudi nov državni mladinski rekord v teku na 800 m v času 1:57,8; krogiš: Sluga (Lj) 11,33; višina: Sluga (Lj) 170; daljina: Pokoren (O) 6,72; mladinci: 100 metrov: Ponikvar (K) 11,7; 300 m: Korušek (L) 38,4; 800 m: Hafner (Lj) 1:57,8; višina: Rojko (L) 1,63; daljina: Ponikvar (K) 6,18; krogiš: Urh (L) 14,36; disk: Burgič (L) 37,87; članice: višina: Puntarič (L) 125; disk: Kolušek 42,40.

Nemška atletika smerom močnejša. V nedeljo so nemški atleti stajali kar na dveh frontah. Najmočnejša ekipa je v Karlsruhe premagala izbrano vrsto Švice s 125:84 točkami. Na tem mitingu je Nemec Germar pretekel 100 m v času 17,8. Druga gararura Nemčije je v Kasselu odpravila reprezentanco Danske s 128:81 točkami.

JUGOSLOVANSKI PLANINCISO SE POVZPELI NA ELBRUS

Od Moskve do vzhodja gora

Kakor smo že pisali, je pred časom jugoslovanska alpinistična odprava na povabilo sovskega alpinističnega društva odpotovala na pet tedenski obisk v Sovjetsko zvezo, in sicer v gorske kraje Kavkaza. Član te odprave dr. Miha Potoknik — razen njega sta v družbi naših alpinistov še dva naša očja rojaka tov. Tone Bučar in Igor Levstik — nam je poslal o podrobnostih vzpona na najvišji, in kavkaško goro Elbrus (5633 m) nekaj zanimivih odlomkov, ki jih objavljamo v naslednjem:

Oglašamo se z daljnega Kavkaza, za in vas vse lepo pozdravljamo. Slovenci smo v jugoslovanski odpravi trije.

Po prijetnem poletju iz Beograda preko Budimpešte in Kijeva v Moskvo smo si prvi dan bivanja ogledali mnoge zanimivosti, tega velika mesta. Dan pozneje smo se sredi noči spet vzkrali v letalo in preleteli dolgo pot do Minerskih vod z vmesnim pristankom v Voronežu in Kostovu. Nato pa z avtobusom nadaljevali do zdravilišča Pjatigorsk, kjer smo dvakrat nočli v prijetnem turističnem domu. Pjatigorsk se imenuje po petih gorah, ki ga obdajajo, znan pa je po tem, da je v njem živel pesnik Lermontov, ki je natanko pred 125 leti prav tam padel v nesrečnem dvoboju. Mesto je najni sja pomorno in vsak kotiček sponjaja nam; urejeni so muzeji in drugi kraji, ki priložijo o delu in življenju tega velikega pesnika. V kraju je dalje mnogo skulptorjev, kajti tu so vrelci kisle žvepene tople vode. Sem s hodi zdravil mnogo delovnih ljudi iz vseh krajev SZ. Med drugim smo govorili s tovarišico, ki je

osvojila najboljšo mesto med vsemimi. Čeprav ne vseh, kakor že dvakrat doslej.

Na tekmovalstvu je bilo, kakor na vsakem drugem, dosti presenečenj, za nekatera prijetnih in za nekatera neprijetnih. Trekrat smo poslušali sovskega himno, enkrat češkoslovanskega, enkrat pa smo spravevali drug drugega, kaj pravzaprav igrajo. To je bilo pri znameniti nemški skiffisti Šolcove iz Zahodne Nemčije. Kakor je znano, je bila nemška ekipa na blejskem prvenstvu zastopana s pomočjo iz zahodnega in vzhodnega dela Nemčije. Prireditelji so bili od nemških zmogaj v skiffu in kolkov v zadregi, katero izmed himen naj izpovede, ker so dobro vedeli, da tekmovalci nemške demokracijske republike nečejo slišati zahodnonemške himne, državljanji vzhodnonemške republike pa ne bodo pozorno stali ob svojnju vzhodnonemške himne. Vzhodni je preselil sporništni taktik tov. Božo Benedik, ki se je spomnil neločljive letalskega Holandca, ki smo jo potem poslušali, kakor se spodobilo. Tako sta bila obe ovci stali in noben volk ni imel kaj jesti.

Rusinja Čumakova je pripravila svojimi prijatelji navdušeno presenečenje, ker je prišla na cilj — in to kot prvotinja — šele tretja. Nekateri pravijo, da je pripela preutrujena od zadnje sporetske ideje in izmučena od vožnje z letalom, drugi trdijo, da je njen nuspel posledica prevelike treniranosti, tretji šušljejo, da je že prestajala svoj že čisto blizu 30 letov star in četiri vedno povzdani, da je bila na startu hučo nemozna in so se ji roke tresle, kakor 14-letni maturantki. Edino Rusje ne povzajo ni.

Sicer pa je bilo na teh blejskih tekmanh še več drugih razburilivih dogodkov. Madžarska gospa Papp se je sama borila za šin častnejše mesto z vsemi silami, vendar je prišla tja s šestimi sekundami zamude in se plastrala šele na tretje mesto. Toda ko je hotela zapustiti cilj, se je nenadoma zvedela, da jo mora reševati avto odprtelji v hangar in pozneje v bolnišnico, od koder se ni pravlega obvestila, kako je z njo.

Nekaj neprijetnega se je prišlo tudi ruskiemu double-scullu. Obe veslarki sta pri 80 m nehajni gubali — v mislih pač, da sta že na cilju. Med gledalci je zavnelo: kaj je nastalo? Rezultat je bil, da so bile Rusinje, preden so se zavede, že poražene. Čehinje pa peve. Pozneje so pojasnile, da pri njih doma opozarja tekmovalce glasben gong na bližino ciljne črte; ker ga tukaj niso slišale, so pač prenehale. To je bila usodna nepazljivost, zaradi katere so verjetno zapravile še detro zlato kolajno.

Jutri bomo sejali in še malo ugnjali, potem pa bomo kmalu začeli spet gledati po jezeru... M. H.

Trije, o katerih smo rekli premalo

Jože Vrbinc, novi državni prvak med mladinci z malokalibrsko zelo s 565 krogi in s precizno malokalibrsko puško med članj s 1158 krogi ter

Karel Ulek, novi državni prvak s precizno pištolo, s katero je dosegel 537 krogov.

Sem sodi — žal brez ribe — še ime Mirka MEVAVSKA iz Celja, ki je osvojil prvo mesto z vsaj šestdesetimi krogi. V letih 1951 in 1952 ponesreči v železnih Ravne več ko vsak tretji zaposleni delavec in je bilo od skupnega števila zaposlenih 36 odstotkov ponesrečenih na leto, je ta odstotek v lanskem letu padel na 19,2, v letošnjem letu pa se je še zmanjšal. Nezgodnosti element je bil torej v treh letih znižan za polovico. V letošnjem letu je število nesreč še bolj padlo. Januarja jih je bilo še 26, junija pa samo še 17. Lanj je bilo v

Nogometna reprezentanca Čileja je v Santiagu premagala izbrano enajstoročje CSR s 3:0. To je najhujši poraz izmed vseh štirih, ki jih je do zdaj moral posravit češka enajstoročja na turneji po Južni Ameriki.

Novi svetovni prvak v kolesarjenju med profesionalci je postal Belgijec Van Steenbergen, ki je 283 km dolgo progo prevozil v času 7:26:12. Startalo je 71 kolesarjev iz 13 držav. Prvenstvo je bilo v bližini Kodažja na Danskem.

Obilo so nas pogostili — kakor že povsod doslej — najbolj pa so nam teknilo kere, jogurt, boršč, izredni sadni sokovi itd. Iz tega nabiranja smo se še isti dan povzpeli v taborišče Lokomotiva II, ki se imenuje tudi Džan-tugan in leži na višini okrog 2200 m, kjer smo preživel približno tri tedne. Tu so nam spet sprejeli s cvetjem in dobrodošlicami, kakor to znajo pač resnično prijateljski, nadvse gostoljubni in pristni sovskeki ljudje.

Ze ko smo se vozili po soteski Buksana, so se nam začeli prikazovati kavkaški snežniki in ledeniki nad taborišči Lokomotive pa cela rajda štiridesočakov — ki so močno podobni onim v osrednjih Alpah okrog Mont Blanc, je da je tu še vse prvobitno in divje, nedotaknjeno. Naslednji dan (bilo je 30. julija) so nas zdravniško pregledali, dan za tem pa smo šli na prvo vajo na bližnji ledenik Kavkaška pod Bžeduhom. Tu se je pokazalo, da razen nas treh Slovencev dostje še nihče ni imel derez na nogah, kar nas pri sovskekih tovariših ni najbolj priporočilo. Vzlic temu pa so iz gostoljubnosti in pozornosti ravnali z nami kakor s pacienti. Zelo se je nam, ki smo komaj čakali čimveč alpinističnih težjih pohodov, vrtilo vse nekam počasi. Razumljivo pa je, da smo bili sprbu vabljivih in skoraj zapeljivih priložnosti za alpinistična dejanja tudi precej nestrpnj in neučakani. Povrh vsega pa je bilo še vreme tako lepo jasno in stanovitno, da smo se samo balj, da bi se ne skazilo prav takrat, ko bi začeli iti navkreber. (Se bo nadaljevalo)

Za večjo kulturo dela

Nehigiensko tehnična zaščita zahteva mnogo dela in truda, toda uspehi ne izostanejo

Ko smo po osvoboditvi začeli graditi svojo lastno industrijo, se je število nesreč pri delu silno množilo. To je bilo tudi razumljivo, saj nismo imeli skoraj nobene »industrijske tradicije«; ljudje so prihajali v tovarne s podedenimi, a tudi higiensko-tehnična zaščita je bila kot dediščina iz kapitalistične dobe na zelo nizki stopnji. Šele po letu 1951 smo začeli bolj smotno gledati na varnost dela. Inspekcija dela je poomostria kontrola, izšla je vrsta novih predpisov, stroji so dobivali polagoma vse bolj izpopolnjene zaščitne naprave, a tudi delavci sami so se vse bolj vzprijajali v industrijsko delo.

Prvem poletju 247 nesreč, letos pa samo 116. Ponesreči se torej le še vsak deseti delavec. V tem pogledu je ravenska železarna v vsej državi najboljša.

Toda na Ravnah se ne mišijo pri tem ustaviti, marveč hočejo nezgodni element kar najbolj izločiti. Da bi se bolj povečali pozornost pri delu in lastno previdnost v delovnem procesu, je delavski svet razpisal posebne nagrade v obliki delovne obleke ali delovnega plašča za vse tiste, ki vse leto 1956 ne bodo utrpeli ali povzročili obratne nesreče. Tistim ki gredo septembra na odsluženje kadrovskega roka v JLA, bodo dalj nagrade že septembra, ostalim pa ob koncu leta.

Mimo tega je izdalo podjetje še posebno brošuro, ki jo dobi vsak nanovo sprejet delavec, da se seznanj z ustrojem podjetja in opozori na morebitne nevarnosti pri delu. Vse to skupaj bo prav gotovo obrodilo zaželeni uspeh, ki se kaže že sedaj v rapidnem padanju nesreč pri delu.

Kljub temu pa tam, kjer vodstva podjetij niso posvečala higiensko-tehnični zaščiti in vzgoji delavstva dovolj pozornosti, nesreče niso prenehale. V času širjenja proizvodnje so celo narasle, tako da so bili oblastveni organi prisiljeni izdati zelo podrobne predpise. A samo to še ni dovolj. Potrebna je poleg strokovne tudi higiensko-tehnična vzgoja delavstva. Tu pa še marsikaj šepamo. Saj se pogosto dogaja, da so v tem ali v onem podjetju na razpolago vse predpisane varnostne naprave in sredstva, toda delavstvo se jih ne poslužuje čes, saj je tudi prej šlo brez tega. Koliko delovnih invalidov je nastalo prav zaradi take malomarnosti in nerazumevanja.

Vzorno higiensko-tehnično zaščito imajo v železarni Ravne, kjer imajo za to službo nastavljenega posebnega tehnika, ki stalno proučuje varnost dela ter skrbi za zaščitna sredstva in za vzgojo delavstva. Uspeh seveda ni izostal. Medtem ko se je v letih 1951 in 1952 ponesreči v železnih Ravne več ko vsak tretji zaposleni delavec in je bilo od skupnega števila zaposlenih 36 odstotkov ponesrečenih na leto, je ta odstotek v lanskem letu padel na 19,2, v letošnjem letu pa se je še zmanjšal. Nezgodnosti element je bil torej v treh letih znižan za polovico. V letošnjem letu je število nesreč še bolj padlo. Januarja jih je bilo še 26, junija pa samo še 17. Lanj je bilo v

Program seminarja je bil zelo obsežen in je obsegal vrsto predavanj. Prof. Svetozar Ilčič je predaval o osnovnih geografskih pojtech in problemih Pomurja. Asistent Akademije znanosti Ivan

Geografski seminar o Pomurju

V Murski Soboti so uspešno začeli geografski seminar o Pomurju, katerega se je udeležilo okrog 100 srednješolskih profesorjev geografije iz vse Slovenije. Seminar so priredili v Pomurju z namenom, da bi seznanili člane Geografskega društva, zlasti pa srednješolske profesorje s Pomurjem z metodami proučevanja lokalne geografije. Prav tako so izbrali Pomurje zato, ker je bila doslej največja moralna posravit češka enajstoročja na turneji po Južni Ameriki.

Udeleženci seminarja so pokazali veliko zanimanje za vse probleme. Geografsko društvo Slovenije namerava v prihodnjih letih sistematično obdelati na podoben način tudi ostale pokrajine Slovenije.

Vsak četrtek novi TT, v Ljubljani že v sredo popoldne

SOLANA „KREKA“ v Tuzli. Pogodbe za prodajo soli za IV. četrtletje 1956 v času od 10. do 15. septembra. Prijave bo sprejemala do 5. septembra. Količino potrebne soli razporedite po vrstah in mesecih. Prijave morajo poslati vsa podjetja, brez ozira na to, če so že prej poslala prijave za celo leto 1956. Prijav, ki bodo prispelle po 5. septembru, ne bomo upoštevali za IV. četrtletje, niti ne bomo nanje odgovorili.

Perilomilovodnina BORISA NESKINA

— Samo to. — Moram poudariti, da smo dobili o vas pozitivna obvestila od gospoda Otona Behra in od drugih naših ljudi, ki vas poznajo. Odočliti smo, da vas uvrstimo med naše sodelavce. Mislim, da boste zadovoljni z zaupanjem, ki smo vam ga izkazali. — Na vsak način. Vedno sem želel storiti čim več za gibanje in za Nemčijo. — Upam, da vas zanima delo obveščevalca. Borisu so se te besede zdele dvomiseln. Morda misli na njegovo zvezo z Inteligence Serviceom. Vendar je Spitz mirno nadaljeval. — To bi olajšalo vaše delo. Na vsak način boste napravili naš kurz, na katerem se boste spoznali z osnovnimi zahtevami, ki jih mora poznati vsak obveščevalec. Se danes boste dobili potrebno literaturo, ki vam bo mnogo koristila. Boris se je oddahnil. Ne, oni ne vedo ničesar. Toda zadosti je bil tudi ta trenutek negotovosti, da se je njoznil in prebledel. Spitz ga je vprašal: — Ali ste bolni? Ali lahko prinesete večji telesni napor? — Včasih me muči glavobol, kakor na primer sedaj. Zdravniki so mi rekli, da je to od slabe prebave in da ni nevarno. Mislim, da poznate zakone konspiracije. Samo beseda preveč lahko že pomeni izdajstvo. Izdajalce pa odstranimo brez milosti. Ničse se ne more skriti pred nami, nobena dežela na svetu ni predaleč od naših rok. Te fraze je Spitz sigurno ponavljal že stokrat, a Boris je kljub temu uvidel, da so resnične. Gestapo je imel svoje kanale in mreže v vsakem podjetju, tovarni, uradu, univerzi, šoli,

ulici in hiši, ne samo v celi Nemčiji, ampak tudi v drugih deželah. Brez milosti je kaznoval vsako izdajstvo. — Moja dolžnost je, da vam povem tudi to, da včasih ne gre za sovražne namene, temveč za navadno lahkomišelnost in lahkovernost — rezultat je pa enak. Isto velja tudi za sankcije. Mi ne delamo razlik med culpa lata in culpa levis in med sličnimi pravnimi nesmiselnostmi. — Popolnoma vas razumem. Kar se mene tiče, vam zagotavljam, da ste lahko mirni. Že v Münchenu sem se naučil čuvati tajnosti ko sem kot sekretar Otona Behra vedel za mnoge skrivnosti, ki so bile v neposredni zvezi z delom samega Führerja. S tem pojasnilom je hotel Friedrichu Spitzu dati na znanje, da ni novinec, kateremu so potrebne lekcije iz konspiracije. — Vse to nam je dobro znano in vsekakor je vaše prejšnje delo vplivalo, da vam zaupamo misljo, s katero vas bom sedaj seznanil. Področje vašega delovanja bo inozemstvo, Pariz in Dunaj. V teh dveh velikih mestih so močne organizacije ruskih emigrantov, v katerih še mi nimamo dovolj vpliva. V tem emigrantskem kaleidoskopu, kjer pridejo na štiri Ruse tri organizacije, kar ni de anekdota, ampak tudi resnica, se prepletajo različni vplivi in delujejo razne obveščevalne službe. Povedal vam bom samo par stvari, a naši eksperti vas bodo pozneje seznanili z delom v krogih ruske emigracije in s situacijo v Parizu in na Dunaju. Sami boste ugabili, da smo izbrali vas za delo med rusko emigracijo zaradi tega, ker ste ruski emigrant in ker boste meli večje možnosti za uspeh kot katerikoli naših sodelavcev — Nemcev. Ruski emigranti v Parizu in posebno na Dunaju, kjer je pravzaprav glavna emigrantska centrala, živijo v posebnih okoliščinah, ki so izredno

privoljne za delo obveščevalnih služb. Brez domovine, večina brez denarja, brez idealov, postajajo sodelavci angleške in francoske obveščevalne službe, ki jim dajeta sredstva za vzdrževanje in hlinita ljubezen do carja, sklicujoč se na pomoč, ki so jo prožili Denikin in Vranglu. Mnogi izmed njih, ki želijo vrniti se v Rusijo in oni, ki ne vprašajo kdo da, ampak kdo da več, delajo za sovskeko obveščevalno službo. Mnogo jih dela za ene in za druge in za tretje, zato je potrebno mnogo intuicije in spretnosti, da se lahko znajdete v tej džungli. Naš položaj se je v zadnjem času zelo zboljšal, vendar še nismo zadovoljni. V Parizu je največja ovira prostozidarska loža admirala Tvrdovskega, kjer prevladujejo Anglaji in Francozi, na Dunaju pa so najvplivnejši ljudje orodje v rokah Angležev. — Praveciti labirint! Poznam precej dobro te struje in tendence v ruski emigraciji. Nekoč sem imel priložnost za razgovor s princem Avalovim. Njegovi dragoceni podatki mi bodo pomagali, da se bom dobro znašel v tej zadevi. Kakšna naj bi bila moja konkretna naloga, če smem že sedaj vedeti? — V Parizu boste morali postati član prostozidarske lože. To ne bo lahka stvar. Potrebna so odlična priporočila, katera — tako upam, vam bomo preskrbeli. Na ta način boste lažje pridobili zaupanje, a brez tega ne bi mogli z uspehom vzpostaviti mreže naših sodelavcev, ki bi v ugodnem trenutku mogli zagotoviti odločilni vpliv vsaj v nekaterih večjih emigrantskih organizacijah. — A na Dunaju? — Cilj je enak, samo sredstva bodo nekoliko drugačna, V to akcijo na Dunaju polagamo še večji pomen. — Smem vedeti, kdaj bi moral iti na pot?